

Foto: Alf Berg/Plan

Klimatrollspel

Ingår i Plans utbildningsmaterial

Ungas rätt i ett förändrat klimat

Lärarhandledning till klimatrollspelet

Klimatfrågan

Klimatfrågan är en av mänsklighetens största och mest komplexa utmaningar. Klimatexperter inom FN:s klimatpanel IPCC¹ är överens om att koncentrationen av växthusgaser ökar successivt i atmosfären vilket i sin tur leder till högre temperaturer. Klimatpanelen anser att en stigande medeltemperatur leder till mer extremt väder där torka, värmeböljor, översvämningar och orkaner förväntas bli vanligare. Forskarna är också överens om att den globala uppvärmningen sannolikt orsakas av människan.

Forskarna menar att konsekvenserna av klimatförändringen kan bli mycket allvarliga och påverka en rad olika områden såsom internationell säkerhet, livsmedelssäkerhet, vattenförsörjning och människors hälsa. Såväl rika som fattiga länder drabbas. De människor och samhällen med minst resurser drabbas mest och hårdast. Människors grundläggande behov och rätt till mat, bostad, sjukvård, utbildning och trygghet hotas.

Den globala uppvärmningen är ett gränsöverskridande problem och globala överenskommelser är en förutsättning för att bromsa klimatförändringen. För att överenskommelserna ska komma till stånd måste aktörerna uppleva besluten som rättvisa. Förhållandet och förtroendet mellan den rika världen och utvecklingsländerna är en nyckelfråga vid internationella klimatförhandlingar. Många utvecklingsländer har lågt förtroende för den rika världen som inte uppfyllt åtaganden om biståndsvolymer och minskade koldioxidutsläpp. En viktig princip i klimatkonventionen² är att industriländerna bör ta ledningen i kampen mot klimatförändringen och dess skadliga effekter. Detta är en grundläggande ansats eftersom industriländer historiskt stått för den allra största delen av utsläppen.

Många viktiga frågor är ännu olösta: Vilka mekanismer ska ligga till grund för utsläppsminskningen? Hur ser en rättvis ansvarsfördelning mellan världens länder ut? Hur ska det tekniska och finansiella stödet till klimatanpassning öka och komma utvecklingsländerna till godo? Här har FN en viktig roll. Det är via FN som de internationella klimatförhandlingarna sker.

På Miljödepartementets och Naturvårdsverkets hemsidor kan du läsa mer om internationell klimatpolitik och resultat från klimatförhandlingarna på Bali, Poznan och Köpenhamn.

www.regeringen.se/sb/d/8820

www.naturvardsverket.se/sv/Klimat-i-forandring/Klimatpolitiken/Internationell-klimatpolitik

www.fn.se/klimat

1 Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC, är FN:s vetenskapliga panel i klimatfrågan. IPCC bedriver ingen egen forskning utan har uppgiften att utvärdera den omfattande klimatrelaterade forskning som pågår världen över.

2 Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändringar, UNFCCC, antogs i samband med FN:s konferens om miljö- och utveckling i Rio de Janeiro 1992. Regelverket trädde i kraft den 21 september 1994 och innebär bland annat att "parterna till konventionen bör vidta förebyggande åtgärder för att förutse, förhindra eller minimera orsakerna till klimatförändringar. De bör anta nationella program som innehåller åtgärder för att motverka klimatförändringar inom alla relevanta samhällsreformer omfattande alla växthusgaser samt samarbeta för att underlätta anpassning till ett förändrat klimat." Konventionens parter (de länder som undertecknat konventionen) träffas varje år för förhandlingar. Klimatkonventionen är ett viktigt och omfattande ramverk för jordens klimat. Överenskommelsen har idag undertecknats av mer än 200 länder.

Klimatrollspelet

Klimatrollspelet är en simulering av internationella klimatförhandlingar i FN:s regi. Eleverna arbetar gruppvis i delegationer. De agerar under hela klimatkonferensen som om de vore verkliga delegater som representerar stater eller organisationer. Delegaterna debatterar vissa förutbestämda och förberedda frågor och uppgiften är att försöka få så stort genomslag som möjligt för landets/organisationens ståndpunkter. Delegationerna ska driva sina krav och vara beredda att acceptera kompromisser och eftergifter. Målet är att delegationerna ska arbeta fram och besluta om ett framtida klimatavtal. Innehållet och mötesformen ska efterlikna verkliga klimatförhandlingar så långt det är möjligt.

Klimatrollspelet handlar såväl om miljöfrågor som om ekonomisk och social utveckling, säkerhetspolitik, mänskliga rättigheter och rättvisa. Tanken är att eleverna genom rollspelet ska få uppleva de konflikter och svårigheter som uppstår när stater, regioner och andra aktörer med olika förutsättningar, ideologier och intressen ska samarbeta.

Klimatrollspelets syfte är att via delaktighet i realistiska klimatförhandlingar ge eleverna kunskap, engagemang och tro på möjligheten att lösa en av vår tids största utmaningar.

Klimatrollspelet kräver inga tidigare erfarenheter av rollspel hos lärare och elever. Instruktioner, detaljerade rollkort för delegationerna och material- och länktips finns. Om du som lärare vill använda Svenska FN-förbundets specifika metod för hur man genomför FN-rollspel³ hittar du allt material på Svenska FN-förbundets hemsida. Här finns instruktioner för arrangörer, ordföranden och delegater. Du får även exempel på hur man skriver resolutioner enligt FN:s formalia, vilket du kan dra nytta av när du ska skapa klimatavtal: www.fn.se/skola/fn-rollspel/handbok-for-fn-rollspel. Ett FN-rollspel kan pågå från en dag till en hel vecka. Ofta simuleras FN:s säkerhetsråd eller generalförsamling men även särskilda konferenser som klimatmöten är vanliga.

Pedagogiska vinster

Klimatfrågan innehåller många olika vetenskaper och undervisningen bör därför präglas av tvärvetenskapliga perspektiv. I ett FN-rollspel är eleverna aktiva och använder politiska verktyg för förändring då rollspelet går ut på att eleverna ska agera i liknande beslutsprocesser som dagens makthavare ställs inför. Erfarenheter visar att eleverna snabbt får insikt i komplexiteten bakom internationella förhandlingar och inte minst hur roligt de kan ha när de debatterar internationell politik. En viktig förklaring till varför FN-rollspel visat sig vara pedagogiskt framgångsrikt är att eleverna i sin roll som delegater övar sig i att se på problem utifrån andras perspektiv. Dessutom kan eleverna känna sig säkrare i debatter där de inte behöver försvara egna värderingar och ståndpunkter. Ett rollspel ger dem möjlighet att ta ut svängarna och i detalj utforska sin rollfigurs argumentation. På köpet får eleverna större förståelse för olika ståndpunkter och komplexiteten i verkliga internationella politiska förhandlingar.

Rekommenderad läsning (för lärare och elever):

- *Vägen mot ett internationellt avtal om jordens klimat*. En skrift om klimatprocessen. Miljödepartementet, 2008.
- *Internationellt klimatsamarbete – Sverige möter klimatutmaningen*. Miljödepartementet, 2008.

Skrifterna behandlar bland annat grundläggande begrepp, förkortningar, Kyotoprotokollets uppkomst och innebörd, resultat från tidigare klimatförhandlingar och de aktuella frågeställningarna i internationell klimatpolitik.

³ I över 50 år har FN-rollspel (eng. Model UN) arrangerats på högstadieskola- och gymnasieskolor samt på universitet och högskolor världen över. Årligen deltar över 100 000 studenter i FN-rollspel, i allt från mindre FN-rollspel i form av säkerhetsråd med 30 elever i ett klassrum till internationella FN-rollspel med över 3000 studenter. Läs mer på www.fn.se

Klimatrollspel om ett nytt klimatavtal

Ett globalt framtida klimatavtal

I december 2009 samlades världens länder i Köpenhamn för att under ledning av FN förhandla om ett nytt internationellt klimatavtal. Avtalet ska ta vid efter det nuvarande Kyoto-protokollet år 2013. Förhandlingarna sker inom ramen för FN:s Klimatkonvention, UNFCCC, där principen om *gemensamt men olika ansvar* är central. Det nya avtalet ska framför allt styra mot kraftigt minskade utsläpp från industriländerna. Avsikten är att avtalet ska omfatta alla industriländer samt utvecklingsländer med snabbt växande ekonomier. Avtalet ska samtidigt stödja utvecklingsländer så att deras utsläpp kan begränsas utan att ländernas möjligheter till ekonomisk utveckling äventyras.

De internationella klimatförhandlingarna är komplexa och kräver beslut i många mindre delfrågor. Förhandlingarna handlar bland annat om konstruktion och fördelning av utsläppsminskningar, klimatanpassning, teknikutveckling, tekniköverföring och avskogning.

Klimatrollspelets huvudfrågor

Frågorna vid de internationella förhandlingarna sammanfattas i rollspelet till två huvudfrågor. Rollspelet kan inkludera båda frågorna (en i taget) eller endast en av frågorna.

1. Utsläppsminskningar (*mitigation*)

Hur utsläppen av växthusgaser ska begränsas diskuteras på olika plan. De handlar både om att nå enighet om ett globalt, långsiktigt mål och om själva konstruktionen och fördelningen om åtaganden om utsläppsminskningar mellan länder. Avtalet ska ta vid efter Kyotoavtalets slut (efter 2012). För att nå målet om utsläppsminskningar behandlas frågor om finansiering, teknologiutveckling, teknologiöverföring, minskad avskogning och flexibla mekanismer.

2. Anpassning till klimatets förändring (*adaptation*)

Frågan om anpassning till klimatets förändring är central för utvecklingsländerna. Utöver kraven på minskade utsläpp i industriländer kräver utvecklingsländerna omfattande tekniskt och finansiellt stöd för sin egen anpassning till ett varmare klimat. Diskussionerna om anpassning har varit svåra men handlar inte så mycket om industriländerna ska bistå utvecklingsländerna utan *hur* det ska gå till.

Klimatrollspelets aktörer

I klimatrollspelet finns stater och organisationer samt en ordförande och en vice ordförande som leder konferensen. Organisationerna har i verkligheten ingen rätt att fatta beslut i klimatförhandlingen men kan delta i diskussioner och lobbying. Varje delegation har tillgång till ett rollkort som redogör för landets eller organisationens ståndpunkter i klimatfrågan. Rollspelet vinner på om eleverna utvecklar sin roll utöver rollkortet men en huvudregel är att delegaterna alltid ska agera i linje med sitt lands verkliga politik.

Aktörer

Ordförande	Vice ordförande
------------	-----------------

Stater:

Australien	Bangladesh
Brasilien	EU
Indien	Japan
Kina	Ryssland
Samoa/AOSIS	Saudiarabien/OPEC
Sydafrika	Uganda
USA	

Organisationer:

Climate Justice Now	Plan Sverige
Naturskyddsföreningen	Vattenfall/ICC

Klimatförhandlingarna

Under klimatförhandlingarna debatteras de förutbestämda och förberedda frågorna, med målet att arbeta fram och besluta om ett nytt klimatavtal. En viktig del i förhandlingarna är lobbying då delegaterna ska söka stöd för sina krav och skapa allianser. Under pågående förhandlingar kan delegationerna utsättas för särskilda utmaningar genom att de via ett pressmeddelande får ta del av ett krisscenario som till exempel en omfattande naturkatastrof. Delegationernas uppgift är att förhålla sig till krisen och eventuellt förändra vissa ståndpunkter och förslag. Syftet med avbrottet i förhandlingarna kan vara:

- Att låta eleverna använda kunskaper om sin aktör under nya omständigheter
- Att ge bränsle till debatten
- Integrera nya frågeställningar
- Att vidga och förändra perspektiv

Planering och genomförande

Att genomföra klimatrollspelet kräver organisatorisk och pedagogisk planering och förkunskaper hos eleverna. Omfattningen och innehållet i den förberedande undervisningen styrs bland annat av vilka ämnen och kursmål som ska ingå, vilka frågor som ska debatteras under klimatförhandlingarna och hur mycket tid som är avsatt. Ämnesförberedelser och delegationernas förberedelser är viktiga för att få genomtänkta förhandlingsstrategier, levande rollkaraktärer och livliga debatter.

Det är också viktigt att alla delegater känner till debattreglerna, dagordningen för klimatmötet och ordförandens roll.

Rollspelet kan med fördel inkludera många olika ämnen som till exempel engelska, samhällskunskap, geografi, naturkunskap, svenska, global miljövärd, miljöpolitik och globalkunskap. Rollspelet kan även genomföras inom ramen för ett ämne.

Lärarna bör i förväg planera för:

- teoretiska ämneskunskaper som klimatförhandlingarna kräver
- tid till förberedelser och genomförande av förhandlingarna
- lokaler och schemaläggning
- fördelning av roller (stater, organisationer och ordföranden)
- vilka huvudfrågor och delfrågor som ska debatteras (utsläppsminskningar och/eller anpassning)
- delegationernas förberedelser
- debattregler, dagordning för klimatförhandlingarna och uppföljande diskussion
- förslag på hur ett klimatavtal kan se ut
- ordförande och vice ordförande
- pressmeddelande
- bedömning: Ska förberedelserna bedömas eller enbart klimatförhandlingarna? Ska rollspelet följas upp med muntliga seminarier eller skriftliga inlämningsuppgifter?
- material- och länktips

Delegationernas förberedelser

Det gäller att vara väl förberedd om landet eller organisationen ska kunna ta plats och nå resultat i förhandlingarna. Ett ordentligt förarbete ger en bättre grund att stå på.

Ämnesförberedelser

Varje delegat bör ha grundläggande kännedom om:

- **Klimatfrågan och internationell klimatpolitik**
Vägen mot ett internationellt avtal om jordens klimat. En skrift om klimatprocessen. Miljödepartementet, 2008.
Klimatfakta. Naturvårdsverkets utbildningspaket, 2008.
En historisk återblick på hur FN och klimatförhandlingarna utvecklats sedan 80-talet.
www.fn.se/klimat
- **FN**
FN:s organisation, FN:s historia, mandat etc.
www.un.org
www.fn.se
- **Internationella relationer**
Till exempel suveränitetsbegreppet, maktfaktorer, mål och medel i utrikespolitik, förhållandet mellan industri- och utvecklingsländer, mellanstatliga och överstatliga samarbeten.
Azar, Christian (2008), *Makten över klimatet*, Stockholm
Wollinger, Bo (2000), *Internationell politik för gymnasieskolan*, Lund
- **Diplomati**
Bo Kjelléns (fd. svensk chefsförhandlare i miljöfrågor) diplomattips.
www.fn.se/skola/fn-rollspel/diplomattips

Delegationernas förberedelser inför klimatförhandlingarna

Varje delegat ska ha tillgång till ett rollkort som redogör för aktörens ståndpunkter och förslag i klimatfrågan. Nedan följer förslag på hur delegationen kan utveckla och fördjupa sin roll.

Grundläggande kunskap om länder och organisationer

Eftersom uppdraget går ut på att representera ett land eller en organisation krävs ingående kunskap om landet och organisationen ur alla dess aspekter. Det handlar om att kartlägga politiska, geografiska, ekonomiska och sociala förutsättningar som är centrala för att förstå aktörens ståndpunkter och förslag samt dess relation till andra aktörer.

Länder:

- Låt grupperna studera landets statskick, historia, religion, språk, minoriteter, befolkning, sociala och ekonomiska förhållanden, respekten för mänskliga rättigheter, demografi, geopolitiskt läge, naturtillgångar, interna och externa konflikter, viktiga handelspartners, export/import, medlemskap i olika organisationer, landets utrikespolitik, militär kapacitet, diplomatisk kapacitet, klimat, klimatrelaterade problem, koldioxidutsläpp per capita och totalt sett för landet, teknisk utveckling och internationellt rykte.
- Låt eleverna följa nyhetsrapporteringen om landet fram till klimatmötet, se IRIN News.
www.irinnews.org
- För allmänna tips se Svenska FN-förbundets hemsida.
www.fn.se/skola/fn-rollspel/konsten-att-kartlagga-ett-land

Organisationer:

- Låt grupperna studera organisationens syfte och målsättningar, medel, nätverk, rykte, diplomatiska erfarenheter, expertis etc.

Analysera och utveckla aktörens rollkort

Ett *position paper* är en kartläggning av ett lands/organisations åsikter och åtaganden i de olika internationella frågor som behandlas på den aktuella FN-konferensen. Ett *position paper* skrivs för delegaternas egen skull, för att de snabbt ska kunna leta reda på hur de står i en viss fråga. Vid omröstningar och debatt gäller det att snabbt ha koll på hur man står i frågan och då är ett *position paper* en mycket god hjälp.

Delegationens rollkort fungerar som ett *position paper* som redogör för aktörens ställningstagande i klimatfrågan, förslag på åtgärder och samarbeten och allianser.

Låt eleverna gemensamt gå igenom rollkortet för att:

- markera och ta reda på innebörden i svåra ord, begrepp och fenomen
- utveckla och fördjupa aktörens ställningstagande och förslag till åtgärder
- eventuellt lägga till ytterligare ställningstaganden och förslag till åtgärder

Öppningsanförande

Syftet med öppningstalet är att delegationerna får en chans att tala om för övriga delegationer vilka frågor man anser viktigast under klimatförhandlingarna samt hur delegationerna ställer sig i dessa frågor. Öppningsanförandet bör inte vara längre än två minuter.

Förhandlingsstrategi

Här handlar det om att formulera en strategi för att bli så framgångsrik som möjligt:

- Vilka är delegationens viktigaste ståndpunkter och förslag? Lyft fram viktiga argument som stödjer förslagen och formulera dessa i ett förslag till klimatavtal⁴.
- Vilka ståndpunkter kan delegationen inte kompromissa bort? Vilka ståndpunkter är förhandlingsbara?
- Vilka organisationer och stater kan delegationen tänkas få stöd av och alliera sig med?

Tips för fördjupning

För grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

4 För exempel på hur texten kan byggas upp enligt FN:s formalia angående resolutioner, se Svenska FN-förbundet: www.fn.se/skola/fn-rollspel/att-forbereda-sig-for-ett-fn-rollspel/resolutioner

Debattregler och dagordning för klimatförhandlingarna

Delegationerna har nu kunskaper om de frågor som ska behandlas under klimatförhandlingarna och är inlästa på sin delegations ståndpunkter och förslag. Klimatförhandlingarna inleds med registrering och delegationernas öppningsanföranden. Därefter sker lobbying. Efter lobbying sker huvudförhandlingarna.

Debattregler

- 1) Delegationerna begär ordet genom handuppräckning
- 2) Ordföranden avgör vem som får ordet
- 3) Varje yttring av delegationerna ska inledas med "Herr/Fru ordförande, ärade delegater"
- 4) Ordföranden avgör om delegationerna får ge replik på ett yttrande
- 5) Ordföranden har rätt att ge ordet vidare till annan delegat om en yttring tar för lång tid
- 6) Personliga påhopp är otillåtna
- 7) Delegationerna ska hålla sig till punkterna på dagordningen

Klimatmötets dagordning

Steg 1: Registrering

Rollspelet inleds med registrering. Delegationerna får namnskyltar, information om placering och en dagordning.

Steg 2: Öppningsanföranden

Ordföranden öppnar mötet och ber varje delegation att hålla sitt öppningsanförande. Delegationerna har möjlighet att kommentera anförandena eller ställa frågor för att få svar.

Steg 3: Lobbying

Delegationerna söker stöd för ståndpunkter och förslag och skapar allianser. Delegationerna ska driva sina krav men samtidigt vara beredda att acceptera kompromisser och eftergifter.

Steg 4: Huvudförhandling

Delegationerna diskuterar frågan om utsläppsminskningar och/eller anpassning. Ordföranden och vice ordföranden har till uppgift att leda och föra förhandlingarna framåt.

Målet är att delegationerna ska arbeta fram och i konsensus⁵ besluta om ett gemensamt nytt klimatavtal. Om delegationerna inte lyckas komma överens kan slutmålet i rollspelet vara att delegationerna har fått framföra sina åsikter, motiveringar och argumenterat för och emot olika förslag.

Steg 5: Uppföljning

Som uppföljning av klimatrollspelet kan förhandlingarnas resultat och delegationernas agerande analyseras.

Om gruppen lyckades komma överens om ett klimatavtal kan diskussionen handla om avtalets styrka och om vad som hindrade delegationerna att komma överens om ett starkare och mer omfattande avtal.

⁵ Ett konsensusbeslut kräver att länderna godkänner de framförhandlade förslagen till ett nytt klimatavtal. Om något land inte godkänner förslagen är det troligt att landet i fråga inte ratificerar avtalet. Det leder i sin tur till en försvagning av klimatavtalet.

Om gruppen *inte* lyckades att komma överens kan diskussionen handla om vad som förhindrade delegationerna att komma överens.

Diskutera följande frågor:

- Vad var det i din roll som begränsade dina ansträngningar att komma överens? Var det politiska, ekonomiska, vetenskapliga eller andra hinder? Skulle dessa hinder kunna förändras? Vad skulle i så fall krävas?
- Vilken aktör var minst respektive mest flexibel och kompromissinriktad?
- Vilken aktör lyfte fram mest respektive minst konstruktiva förslag?

Ordförande och vice ordförande

Förberedelser för ordförande och vice ordförande är viktiga för att få en fungerande debatt. Lärare eller elever kan agera som ordföranden.

Förberedelser

Ordförandena ska förbereda sig genom att:

- fördjupa sig i aktörernas ståndpunkter och förslag genom rollkortet
- fördjupa sig i klimatförhandlingarnas huvud- och delfrågor
- avgöra vilka huvudfrågor och delfrågor som debatteras och ta fram en dagordning för klimatmötet

Uppgift under klimatmötet

Ordförande och vice ordförande ska leda och föra förhandlingarna framåt. De är ansvariga för klimatmötets alla delar; registrering, öppningsanföranden, lobbying och huvudförhandlingar.

Steg 1: Registrering

Ordförandena är ansvariga för delegaternas namnskyltar, delegationernas placering samt att presentera dagordningen.

Steg 2: Öppningsanföranden

Ordförandens uppgift är att låta varje delegation hålla ett öppningsanförande. Ordföranden ska se till att delegaterna inte överskrider den angivna tiden för öppningstalen. Om så är fallet kan ordföranden knacka i bordet eller säga till delegaten att avsluta. Om delegaten inte gör så får ordföranden avbryta henne/honom trots att delegaten inte har avslutat sitt tal.

Steg 3: Lobbying

Ordförandens uppgift är att underlätta delegaternas arbete och finnas tillgänglig för deras frågor och funderingar. För att underlätta lobbyingen ska ordföranden, som har insyn i de olika delegationernas ståndpunkter och förslag, uppmuntra till allianser och samarbeten.

Steg 4: Huvudförhandling

Ordförandens uppgift är att leda och föra förhandlingarna framåt. Ordföranden ska fördela ordet på ett rättvist sätt och se till att så många delegationer som möjligt kommer till tals. Ordförandena kan använda olika medel för att leda debatten framåt:

- bryta ner huvudfrågorna i delfrågor
- repetera och förtydliga ståndpunkter och förslag som delegaterna lyfter fram
- frysa förhandlingarna (att avbryta förhandlingarna och kliva ur rollspelet) för att reda ut svårigheter
- sammanfatta förhandlingarna och lyfta fram förslag som skulle kunna bli en del i det nya klimatavtalet
- stimulera förhandlingarna genom att utlysa policy statements och pressmeddelanden

Ytterligare tips och instruktioner för ordföranden finns på Svenska FN-förbundets hemsida: www.fn.se/skola/fn-rollspel/ordforandeinstruktioner

Policy statements

Ordförandena kan uppmana varje delegation att skriva ner sin åsikt i en fråga för att sedan hålla en halv minuts anförande. Det är ett bra sätt att tvinga deltagarna att ta ställning så att de inte sitter igenom förhandlingarna utan att säga något. Ofta tvingar det delegaterna att formulera vad deras land har för åsikt i den specifika frågan.

Pressmeddelande

Ordförandena kan under pågående förhandlingar utsätta delegationerna för särskilda utmaningar genom att de via ett pressmeddelande får ta del av ett krisscenario som till exempel en allvarlig kärnkraftsolycka. Delegationernas uppgift är att förhålla sig till krisen och eventuellt förändra vissa ståndpunkter och förslag.

Pressmeddelanden

Under pågående förhandlingar kan delegationerna utsättas för särskilda utmaningar genom att de via ett pressmeddelande får ta del av ett krisscenario som till exempel en svår livsmedelskris. Delegationernas uppgift är att förhålla sig till krisen och eventuellt förändra vissa ståndpunkter och förslag. Syftet med avbrottet i förhandlingarna kan vara:

- att låta eleverna använda kunskaper om sin aktör under nya omständigheter
- att ge bränsle till debatten
- integrera nya frågeställningar
- att vidga synsätt och förändra perspektiv

Här följer fyra exempel på pressmeddelanden som redogör för verklighetstroga men fiktiva krisscenarier. Skriv gärna egna pressmeddelande med aktuella exempel!

Finanskris – Ett pressmeddelande angående finanskrisen

Kära delegater,

Världen står inför en finanskris. Ett stort antal felinvesteringar som under en lång tid gjorts av olika börsnoterade företag i en av världens största nationer har bäddat för att krisen nu sprider sig över världen. Vi har redan sett att stora nationella banker och investmentbolag gått i konkurs eller räddats genom att köpas upp eller förstatligas av länders regeringar. I takt med att finanskrisen breder ut sig blir det svårare för både den enskilde medborgaren och företag att få lån. För att få in mer pengar höjer bankerna räntorna och det blir dyrare att både ha och ta lån. I finanskrisens fotspår följer också arbetslöshet. Då företag och institutioner inte får lån till investeringar och till att upprätthålla sin verksamhet och produktion i kristider så mister många sina arbeten. I vissa nationer har finanskrisen gett så stora avtryck att regeringen tvingats avgå.

FN uppmanar alla delegater att samla sina landsmän för att analysera vilka konsekvenser finanskrisen kommer att ha för just er nation. Vi uppmanar er också att diskutera nationens framtida klimatåtaganden utifrån den nu rådande finanskrisen.

Generalförsamlingen träffas igen om 20 minuter för att lyssna på ett kort uttalande från alla nationer.

Livsmedelskris – Ett pressmeddelande angående livsmedelskrisen

Kära delegater,

Världen står inför en livsmedelskris. Efter rekordskördar runtom i världen under 2008 väntas 2009 bli ett betydligt sämre skördeår. Klimatförändringens konsekvenser har börjat ge effekt och skördar runt om på världens olika kontinenter drabbas av torka eller ökad nederbörd och översvämningar.

Efter en lång period av relativt stabila livsmedelspriser så började år 2003 priserna på spannmål, råvaror och jordbruksmark att stiga. Världen har de senaste åren också haft kraftiga svängningar i priset på vete, majs, ris och soja. Stora variationer i pris skapar osäkerhet bland världens bönder och gör att många tvekar att använda sina odlingsarealer fullt ut.

Klimatåtaganden har ökat efterfrågan på biobränslen och lett till en omställning i jordbruksproduktionen. På tidigare jordbruksmark odlas nu istället snabbväxande energiskog redo att omvandlas till exempelvis träpellets för uppvärmning. Några av världens ledande producenter av spannmålet vete odlar idag vete för etanolframställning till drivmedel istället för till livsmedel. Världens nationer måste tillsammans säkra tillgången till mat för alla människor – i ljuset av klimatförändringen är det en av de största utmaningarna vi står inför. Uppskattningsvis lider cirka 850 miljoner människor idag av hunger – av dessa finns cirka 820 miljoner i utvecklingsländerna. Det är också utvecklingsländerna som kommer att drabbas hårdast av klimatförändringen.

FN uppmanar alla delegater att samla sina landsmän för att analysera vilka konsekvenser livsmedelskrisen kommer att ha för just er nation. Vi uppmanar er också att diskutera nationens framtida klimatåtaganden utifrån den nu rådande livsmedelskrisen.

Generalförsamlingen träffas igen om 20 minuter för att lyssna på ett kort uttalande från alla nationer.

Översvämningar – Ett pressmeddelande angående översvämningarna

Kära delegater,

Världen har drabbats av en stor naturkatastrof. Jordens ökande medeltemperatur orsakar ökad nederbörd i vissa delar av världen samtidigt som andra delar drabbas av torka. Efter en period av extrem nederbörd har Sydasiens drabbats av stora översvämningar. Bostäder har sköljts med vattenmassorna och katastrofen förstärks ytterligare av jordskred. Hundratusentals människor har blivit hemlösa och stor livsmedelsbrist råder i området då skördar och matförråd blivit förstörda av vattenmassorna.

Översvämningarna, som är de värsta på årtionden, har skördat minst 1 900 människoliv i Indien, Bangladesh och Nepal och fler dödsfall är att vänta.

Humanitära insatser från den resterande världen behövs för att förhindra att situationen förvärras. Icke fungerande sanitet resulterar i mag- och tarmsjukdomar. Översvämningar orsakar brist på rent dricksvatten. De stillastående vattensamlingarna är också utmärkta yngelplatser för myggor som sedan kan bli bärare av malaria och denguefeber. Hälsovården i vissa byar rapporteras stå inför en kollaps inom några dagar om inte undsättning kommer.

FN uppmanar alla delegater att samla sina landsmän för att analysera vilka konsekvenser framtida naturkatastrofer som översvämningar kommer att ha för just er nation. Vi uppmanar er också att diskutera nationens framtida klimatåtaganden utifrån den nu rådande översvämningen, men även framtida naturkatastrofer.

Generalförsamlingen träffas igen om 20 minuter för att lyssna på ett kort uttalande från alla nationer.

Energikatastrof – Ett pressmeddelande angående energikatastrof

Kära delegater,

Världen har drabbats av en stor katastrof. Idag, för cirka 45 minuter sedan, sprängdes en kärnkraftsreaktor i centrala Europa. En stor del av kärnbränslet förångades då reaktorn började skena okontrollerat. Explosioner blåste bort taket och andra delar av reaktorbyggnaden. Radioaktiva ämnen, främst cesium-137 och jod-131, spreds över stora delar av Europa. Flera hundra tusen personer håller i detta ögonblick på att evakueras. Flera hundra tusen personer beräknas ha mottagit stråldoser långt över det normala. Stora områden med jordbruksmark kommer att bli oanvändbara.

Katastrofen är ett dråpslag för alla nationer som sett kärnkraft som ett alternativ till fossila bränslen för att lösa landets energiförsörjning.

FN uppmanar alla delegater att samla sina landsmän för att analysera vilka konsekvenser framtida katastrofer som en explosion av ett kärnkraftverk kommer att ha för just er nation. Vi uppmanar er också att diskutera nationens framtida energipolitik utifrån den nu rådande katastrofen.

Generalförsamlingen träffas igen om 20 minuter för att lyssna på ett kort uttalande från alla nationer.

Material- och länklista

Det finns mycket material som behandlar klimatfrågan ur olika aspekter. Här presenteras ett urval som kan användas såväl för lärare som för elever. Materialet är sorterat efter fem rubriker:

- **Klimat, utveckling och mänskliga rättigheter**
- **Klimat och internationell klimatpolitik**
- **FN, stater och andra aktörer i internationell klimatpolitik**
- **Pedagogiskt material**
- **Filmer**

Klimat, utveckling och mänskliga rättigheter

- Sidas klimatrelaterade arbete. www.sida.se
- Forum Syds klimatrelaterade arbete. www.forumsyd.org
- Oxfams klimatrelaterade arbete. www.oxfam.org
- FN:s utvecklingsprogram (UNDP) klimatrelaterade arbete. www.undp.se/klimat-och-utveckling
- Sammanfattning av Human Development Report 2007/2008. Kampen mot klimatförändringen: Gemensamt ansvar i en delad värld, Stockholm, Tema Klimat och utveckling UNDP (2007). <http://www.undp.se/assets/Human-development-reports/HDR20072008SVsummary.pdf>
- Humanitarian news and analysis. UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. www.irinnews.org
- Regeringens webbplats för mänskliga rättigheter. www.manskligarattigheter.gov.se
- Children in a changing climate är ett samarbete mellan flertalet internationella biståndsorganisationer och forskningsinstitut med syfte att lyfta fram barns och ungas perspektiv i klimatfrågan. www.childreninachangingclimate.org
- A right to participate: Securing children's role in climate change adaptation. Children in a changing climate (2008). www.childreninachangingclimate.org/docs/right_to_participate.pdf
- Climate change and children, a human security challenge, UNICEF (2008). www.unicef-irc.org/publications/pdf/climate_change.pdf
- Our Climate, our children, our responsibility. The implications of climate change for the world's children UNICEF (2008). www.crin.org/docs/climate-change.pdf
- In the Face of Disaster. Rädda Barnen och systerorganisationerna inom International Save the Children Alliance. www.rb.se/press/nyheter/Pages/barnklimatforandringar.aspx
- Gapminder vill öka användandet av och förståelsen för statistik och annan information om social, ekonomisk och miljömässig utveckling på en lokal, nationell och global nivå. Gapminder är grundat och utvecklat av bland andra professor Hans Rosling, Karolinska Institutet. www.gapminder.org
- Barnkonventionen: www.plansverige.org/barnkonventionen
www.unicef.se/barnkonventionen
www.bo.se
- *Barnens Framtid nr 3 2008. Tema Klimat och miljö.* Plan Sverige, Stockholm.
- De Vylder, Stefan (2007), *Utvecklingens drivkrafter*, Forum Syd, Stockholm.

Klimat och internationell klimatpolitik

- FN:s klimatkonvention på svenska. www.naturvardsverket.se/sv/Klimat-i-forandring/Klimatpolitiken/Internationell-klimatpolitik/Klimatkonventionen-och-Kyotoprotokollet/Fakta-om-klimatkonventionen
- FN:s klimatpanel, IPCC. www.ipcc.ch
- Sammanfattning av hur FN:s klimatförhandlingar utvecklats sedan 80-talet, Svenska FN-förbundet, 2009. www.fn.se/klimat
- FN:s ramkonvention om klimatförändringar, sammanställning av ländernas positioner inför klimatmötet i Poznan 2008, UNFCCC. <http://unfccc.int/resource/docs/2008/awglca4/eng/16r01.pdf>
- Naturvårdsverket, Klimatet i förändring. www.naturvardsverket.se
- Miljödepartementet. www.regeringen.se/sb/d/8820/a/116358
- SMHI. www.smhi.se/sgn0106/klimat/klimatforandring.htm
- www.inetmedia.nu/fokus/klimat.shtml
- Sverige har antagit 16 miljömål, här beskrivs arbetet för att uppnå dem. www.miljomal.nu
- Klimat- och sårbarhetsutredningen SOU 2007:60. www.regeringen.se/sb/d/8704/a/89334
- Eklöf, Göran (2009), *Klimatnotan – de rikas ansvar och de fattigas rätt till utveckling*. Läs mer och beställ på www.forumsyd.org/templates/FS_ArticleTypeB.aspx?id=5225
- Lindgren E. *Globala Hälsoeffekter av en Klimatförändring*, Framtider, 2007;1:12-16, Institutet för Framtidsstudier. [Länk till artikeln. www.framtidsstudier.se](http://www.framtidsstudier.se)
- Stockholm Environment Institute, SEI. www.sei.se
- *Internationellt klimatsamarbete – Sverige möter klimatutmaningen*. Miljödepartementet, 2008.
- *Vägen mot ett internationellt avtal om jordens klimat*. En skrift om klimatprocessen. Miljödepartementet, 2008.
- Bo Kjelléns diplomattips. www.fn.se/skola/fn-rollspel/diplomattips
- United Nations Framework for Convention on Climate Change, UNFCCC, (klimatkonventionen) är ett initiativ från FN för att försöka mildra den globala uppvärmningen. Inom ramen för UNFCCC träffas världens länder och förhandlar om utsläppsminskningar. www.unfccc.int
- Azar, Christian (2008), *Makten över klimatet*, Stockholm.
- Wollinger, Bo (2000), *Internationell politik för gymnasieskolan*, Lund.

FN, stater och andra aktörer i internationell klimatpolitik

- Svenska FN-förbundets hemsida. www.fn.se
- FN:s hemsida. www.un.org
- Ungdomar om FN på sajten Ungdomar.se. http://ungdomar.se/forum.php?thread_id=64873&page=1
- CIA:s faktabok om olika länder. www.cia.gov/cia/publications/factbook/index.html
- Landguiden. www.landguiden.se
- Globalis är en interaktiv världskarta som visar likheter och skillnader mellan länder. Globalis informerar bland annat om klimatfrågan och är den största databasen med FN-statistik på svenska. www.globalis.se
- Ländernas egna hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members/>
- Länders öppningstal i generalförsamlingen 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

- BLICC – Business Leaders Initiative for Climate Change. www.blicc.se
- Svenskt Näringsliv om miljö, energi och klimat. www.svensktnaringsliv.se/fragor/miljo_energi_klimat/article46359.ece
- Näringslivets miljöchefer. www.nmc.a.se
- The International Chambers of Commerce. The World Business Organization. www.icc.se
- EU:s webbplats. www.europa.eu/index_sv.htm
- EU:s delegation till FN. www.europa-eu-un.org
- The group of 77 – G77. www.g77.org
- OPEC. www.opec.org
- Alliance of Small Island States, AOSIS. www.sidsnet.org/aosis
- Climate Justice Now. www.climatejustice.blogspot.com
- Climate Action Network. www.climatenetwork.org
- Naturskyddsföreningen. www.naturskyddsforeningen.se
- Afrikanska unionen. www.africa-union.org
- *Klimatpolitisk utveckling i Indien, Japan, Kina och USA*. En jämförande översikt med fokus på styrmedel, trender och initiativ för en internationell klimatöverenskommelse. Institutet för tillväxtpolitiska studier, 2008. www.itps.se

Pedagogiskt material

- Se bland annat Världsnaturfondens kalkylator för att beräkna ekologiska fotavtryck. www.wwf.se
- www.snf.se/verksamhet/klimat/index.cfm
- www.klimatkampen.se
- *Climate Diplomat Post-2012 Climate Negotiation Simulation*. Ett omfattande webbaserat undervisningsmaterial med instruktioner för klimatrollspel, rollkort för åtta stater och bakgrundsmaterial om klimatfrågan. eeocw.org/environmental-negotiation/climate-diplomat-post-2012-climate-negotiation
- Westander Publicitet och Påverkan, PR-handboken. Westander hjälper företag och organisationer att få publicitet och/eller påverka politiska beslut. Westander vill bidra till att fler blir aktiva samhällsaktörer. www.westander.se
- Handbok i FN-rollspel. www.fn.se/skola/fn-rollspel/handbok-for-fn-rollspel

Filmer

- *Children on the frontline* från Filippinerna och El Salvador. Filmerna visar hur unga på Filippinerna och i El Salvador blir starka riskkommunikatörer och aktörer på sin hemmaarena genom att kartlägga risker i sin omgivning.
- *En obekvämt sanning*. Al Gore's prisbelönta film från 2006.
- *Planeten*. Dokumentärserier från 2006 som tar upp klimathotet och överanvändningen av jordens resurser. Producerad av SVT tillsammans med bland andra Vetenskapsrådet.
- IRIN. Humanitarian news and analysis. UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs i samarbete med UNEP, United Nations Environment Programme, FN:s miljöprogram, har tagit fram åtta korta filmer om klimatförändringens negativa effekter för mänskligheten i några länder i Afrika. www.irinnews.org/film

Kina

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Kina har en av världens äldsta existerande kulturer men är också ett land i snabb förändring. Landet har över 1,3 miljarder invånare där många lever i fattigdom men det är också en av världens snabbast växande ekonomier. Inkomstfördelningen är mycket ojämn i landet. Kina är en av de mest aktiva aktörerna i sammanslutningen G77.

Viktiga ståndpunkter

För Kina är Klimatkonventionens princip om gemensamt men olika ansvar av största vikt. Principen betonar industriländernas ansvar för de historiska utsläppen tillsammans med det faktum att industriländernas per capita-konsumtion är mångfalt större än utvecklingsländernas. Dessutom är åtgärder för att bekämpa landets fattigdom överordnat klimatfrågan. En av Kinas viktigaste målsättningar är rätten att uppnå samma levnadsstandard som i väst.

För Kina finns en inneboende konflikt i klimatfrågan. De överordnade principerna för inrikespolitiken i landet är social stabilitet och ekonomisk utveckling. Samtidigt präglas den kinesiska utrikespolitiken av strävan att slå vakt om globalt anseende och integritet. Klimatpolitik är därför en balansakt mellan att inte förlora ekonomisk utvecklingskraft samtidigt som landet vill uppfattas som en ansvarstagande nation.

Bakgrund

Kina vill delta i de internationella klimatförhandlingarna eftersom landet vill:

- Öka sin internationella integrering
- Nå en mer miljömässig utveckling
- Nå en förbättrad energisäkerhet genom att få bort det tunga beroendet av kol och olja

Kina har inte offentliggjort några internationella mål att sträva mot vad gäller utsläppsminskningar av växthusgaser men deltar i klimatförhandlingarna. De har dock presenterat en relativt ambitiös nationell klimatpolitik.

Kina är världens näst största förbrukare av energi (efter USA) och världens största utsläppskälla av växthusgaser. Till detta hör att landet är världens folkrikaste med en befolkning på drygt en femtedel av jordens totala befolkning. En ekonomisk utveckling är viktig för att bekämpa fattigdomen i landet. Då Kinas ekonomiska utveckling hotas av energibrist så fokuserar landet på energisparande åtgärder och på att utveckla kärnkraften för att minska beroendet av fossila bränslen. Idag kommer 70 procent av Kinas energianvändning från kol och även om landet satsar stort på energieffektivisering, utbyggnad av förnybar energi och kärnkraft förväntas kolets betydelse bli hög även i framtiden. Optimistiskt räknat förväntas ändå fossila bränslen stå för merparten av energiproduktionen år 2050. Begränsningar i tillgång på energi riskerar inte bara att drabba landets tillväxt utan också att öka risken för social oro inom landet.

Utsläppsminskningar

Landet står fast vid sin tidigare ståndpunkt om att det är industriländerna som, historiskt sett, har stått för de största utsläppen. Kina menar att de därför ska ta störst ansvar. Kina anser att industriländerna bör klara en 40 procentig minskning av växthusgaser fram till 2020 med 1990 som basår. Dessutom vill Kina att industriländerna donerar minst 0,5 till 1 procent av sin BNP till utvecklingsländers klimatåtgärder. Kina anser att utvecklingsländerna inte ska åläggas internationellt bindande utsläppsminskningar i ett nytt klimatprotokoll. Istället ska utvecklingsländerna anta frivilliga NAMAs (National Appropriate Mitigation Actions) på nationell nivå.

Kina håller således en tuff förhandlingslinje. För att Kinas strategi ska vara trovärdig krävs att landet redan nu gör insatser för att begränsa utsläpp av växthusgaser. I den plan för klimatförändring som Kina släppte 2007 satte man i huvudsak upp tre kvantitativa mål för att kontrollera utsläpp av växthusgaser:

- att minska energikonsumtionen i förhållande till BNP (kallas även för att minska energiintensiteten), med 20 procent fram till år 2010. Detta med 2005 som basår.
- att öka andelen förnybar energi (inklusive kärnkraft) till tio procent till år 2010.
- att under perioden fram till 2010 öka skogsarealen från 18,2 till 20 procent av landets yta.

Kina ska, från år 2005 t.o.m. första halvåret 2009, ha minskat energiintensiteten med närmare 13,5 procent. Inledningsvis gick förbättringarna långsamt men har sedan accelererat. Finanskrisen är en av anledningarna till minskad energikonsumtion. Andelen förnybar energi i landets energimix d v s de energikällor som landet var 2008 8,9 procent. Enligt vissa officiella kinesiska uttalanden ser utvecklingen lovande ut när det gäller att uppfylla målsättningarna. Att öka andelen förnybar energi i energimixen anser de flesta att landet ska klara utan problem.

I de internationella klimatförhandlingar som berör framtida klimatmål har man diskuterat att industriländerna kan åta sig ett delmål på 25–40-procentiga utsläppsminskningar av växthusgaser till år 2020 och ett slutmål år 2050 på 80–95 procents minskning från 1990 års nivå. EU har fört fram idén att utvecklingsländer som grupp till år 2020 ska begränsa sina utsläpp av växthusgaser men erkänner också vissa utvecklingsländers behov av utveckling, vilket kan innebära ökade utsläpp av växthusgaser under en period. Kina har motsatt sig långsiktiga klimatmål som omfattar utvecklingsländerna. I landet har det dock förts en diskussion om ett kinesiskt handelssystem för utsläppsrätter. En utveckling av ett handelssystem med handelsrätter är dock inte realistiskt inom den närmaste tiden.

Avskogning

Landet har målsättningen att öka sin skogsareal från 18,2 procent (år 2005) till 20 procent av landets yta fram till 2010. En ökning av skogsarealen i landet går långsamt och har endast ökat till omkring 18,3 procent. Arbetet med att öka andelen kolsänkor i landet försvåras bland annat av naturkatastrofer (Sichuanjordbävningen, översvämningar m.m). Kina har trots omfattande plantering problem med ökenspridning i norra Kina. Kina har på grund av tidigare storskaliga skogsavverkningar en liten andel skogsareal i relation till invånarantal.

Anpassning

Anpassningsåtgärder är speciellt viktigt för Kina som förväntas drabbas hårt av den globala uppvärmningen. På senare tid eftersträvar Kina att ge arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser lika hög prioritet som arbetet med att anpassa samhället till klimatförändringen. Anpassningen handlar bland annat om att förhindra ökenspridning, förbättra effektiviteten vid jordbruksbevattnings, utöka naturskyddsområden och motverka framtida översvämningar genom förbättrad infrastruktur.

Kina och G77 anser att UNFCCC måste etablera en anpassningskommitté för klimatförändringen med en majoritet av medlemmar från utvecklingsländer. I uppdraget ska också etablerandet av regionala anpassningsnätverk eller center i utsatta regioner i utvecklingsländerna ingå.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Kina har under lång tid förhållit sig avvaktande till den flexibla mekanismen *Clean Development Mechanism*, CDM. Kina anser att CDM-projekten är för småskaliga för att kunna tillgodose landets behov av teknologiöverföring. Man vill därför se reformer av CDM-mekanismen i framtiden.

Idag pågår ett flertal Carbon Capture and Storage, CCS-projekt, i Kina. Det är samarbetsprojekt med bland annat EU. Det kan nämnas att kinesiska företag redan befinner sig vid teknikfronten i viss CCS-teknologi men att Kina som land ligger efter i att använda koldioxidlagring. Vid de anläggningar som hittills planerats har man kunnat bruka infångad koldioxid till bl a livsmedelsindustrin som koldioxid i drycker.

Kina och G77 har lagt fram ett förslag till en ny mekanism för att utveckla och sprida klimatsmart teknologi. Förslaget är en klimatteknikfond Multilateral Technology Acquisition Fund, MTAF, som ska finansiera alla aktiviteter och projekt som mekanismen beslutar om. Klimatteknikfonden ska finansieras av den finansieringsfond som Kina och G77 föreslagit (se rubriken Finansiering). Kina betonar vikten av internationellt forsknings- och utvecklingssamarbete på teknikområdet. Kina ser sig själv som potentiell ledare på en framtida världsmarknad för miljöteknik.

Finansiering

Kina och G77 presenterade i augusti 2008 ett förslag om att skapa en finansieringsfond. Fonden ska finansieras med medel från givarländernas BNP. Bidraget som enligt förslaget ska vara i storleksordningen 0,5-1 procent av BNP ska ligga utanför givarländernas biståndsbudgetar. Finansieringen ska till största delen inte ha krav på återbetalning. Förslaget innebär också att givarländerna inte ska få tillgodoräkna sig sitt bidrag som en del av bistånd utan fonden ska ligga utanför andra åtaganden om finansiering. I oktober 2008 förklarade Kina att utvecklingsländerna är beredda att möta klimathoten men att industriländerna samtidigt måste ta sitt ansvar genom att bidra med 1 procent av sin BNP till finansiering av teknologiöverföring och andra insatser i utvecklingsländerna. Förslaget har kommenterats av industriländerna men mottagandet har varit svalt.

Allianser

Kina ingår i G77, en allians med rötter i mitten av 1960-talet då den bildades som en plattform för att föra fram utvecklingsländernas ståndpunkter inom FN. Kina är en mycket aktiv medlem av G77 i klimatförhandlingarna. Andra viktiga samarbeten är G8 och G5. G8 är en sammanslutning av världens största ekonomier och G5 är en sammanslutning av de fem största växande ekonomierna (Kina, Brasilien, Indien, Sydafrika och Mexiko). Relationen mellan Indien och Kina är mycket betydelsefull och länderna för inofficiella klimatkommunikationer med varandra. Av betydelse är här att de två länderna är geografiskt närliggande nationer med en likartad situation vad gäller

ekonomisk tillväxt och befolkningsutveckling. För Kinas del är det också betydelsefullt att Indien intar en mer kompromisslös hållning i klimatfrågan vilket innebär att Kina inte själv behöver driva en sådan linje.

Kina får kämpa allt hårdare för att hålla samman G77 i klimatdiskussionerna. Trycket på landet kommer både utifrån och inifrån G77. Önationer och fattiga länder tycker att Kina borde åta sig mer klimatåtgärder än vad landet är villig till. Rykten säger att Kina för samtal med USA om att försöka nå en uppgörelse vid sidan om UNFCCC.

Rollprofil/karaktär

Tillhörande den kinesiska delegationen har du en av nyckelrollerna i klimatförhandlingarna. Du kommer i stor utsträckning att tillsammans med Indien ange tonen i förhandlingarna. Du vet att ditt land har en mycket liten del, historiskt sett och per capita räknat, i den nu hotande klimatförändringen och agerar därefter. Du är ovillig till bindande utsläppsminskningar innan industriländerna har visat på resultat. Du betonar hela tiden ditt lands rätt till utveckling. Det är onekligen så att Kinas förhandlingsposition försvagats i takt med landets ökade koldioxidutsläpp. Retoriken hos den kinesiska delegationen har utvecklats till att allt mer fokusera på de utvecklade ländernas historiska skuld.

Källa:

Institutet för tillväxtpolitiska studier, Klimatpolitisk utveckling i Indien, Japan, Kina och USA, 2008, samt Climate Change: Technology Development and Technology transfer.
www.ccchina.gov.cn/WebSite/CCChina/UpFile/File370.pdf

Tillväxtanalys, Mål och strategier för minskad klimatpåverkan i Kina, Indien och USA, 2009.
www.tillvaxtanalys.se

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members/>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Indien

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Indien är ett land med rika naturtillgångar, bördiga jordar och stora kuststräckor. Trots detta placerar sig Indien på listan över världens 40 fattigaste länder. Inkomstfördelningen är mycket stor och det finns en växande medelklass med höga inkomster. Befolkningsmängden i landet ligger på strax under 1,2 miljarder invånare.

Viktiga ståndpunkter

För Indien är Klimatkonventionens princip om gemensamt men olika ansvar av största vikt. Indien betonar industriländernas ansvar för de historiska utsläppen tillsammans med det faktum att industriländernas konsumtion per capita är mångfalt större än utvecklingsländernas. Indien betonar också att rätten till utveckling måste respekteras i klimatförhandlingarna. Landet har inte offentliggjort några internationella mål att sträva mot vad gäller utsläppsminskningar av växthusgaser.

Indiens ståndpunkter inför de kommande klimatförhandlingarna är:

- Att industriländerna måste hålla sina åtaganden om minskade koldioxidutsläpp innan det kan bli aktuellt för utvecklingsländerna att diskutera åtaganden om utsläpps begränsningar. Indien hänvisar till de länder som inte uppfyllt sina åtaganden i enlighet med Kyotoprotokollet.
- Att alla jordens invånare har rätt till utveckling. Målet för Indien är att utsläpp av växthusgaser måste vara lika utsläpp per capita i hela världen. Indiens per capita utsläpp ligger idag på en femtedel av det globala genomsnittet, och på en tjugofemtedel av USA:s nivå.
- Att landet har ett energiunderskott som måste stävas för att den ekonomiska utvecklingen som landet haft de senaste åren ska fortsätta.
- Att tekniköverföring är viktigt och landet betonar vikten av internationellt forskningssamarbete och tillgång till patent.
- Att landets tjänstemän hävdar att kostnaden för anpassning till ett förändrat klimat kommer att bli mycket dyrare än beräknat.

Bakgrund

Energi är klimatpolitik i Indien. För att förstå Indiens klimatpolitik behöver man känna till den energipolitiska situationen. Idag ligger Indien på femte plats av världens länder vad gäller koldioxidutsläpp. Indiens utsläpp förväntas öka kraftigt fram till år 2030. Indien beräknas vara världens tredje största utsläppsland under åren 2015–2030. Indien kommer att vara starkt beroende av fossila bränslen, framför allt kol, inom den kommande tjugoårsperioden. En av Indiens största utmaningar ligger i att säkra landets energiförsörjning. Idag råder ett energiunderskott i landet.

Nationellt arbetar Indien för att ta fram energisparande åtgärder men också för att få en större blandning av energikällor där fossila bränslen fasas ut till förmån för kärnkraft och förnyelsebara energikällor. Trots detta förutspås Indien att vara beroende av fossila bränslen, främst kol, under en lång tid framöver.

Idag består landets energikällor av främst kol (51 procent) och olja (36 procent). Till detta kan läggas mindre andelar av naturgas, vattenkraft och kärnkraft. Av Indiens elkraftproduktion står stenkol för 70 procent. Efterfrågan på elektrisk energi förväntas öka med 8–10 procent per år fram till 2020. Kärnkraft antas få en särskild ställning i Indien. Landet har tecknat avtal med Frankrike, Ryssland och USA om leverans av kärnkraftverk, samt med ett antal stater (framförallt Ryssland) om leverans av uran. Kärnkraft är en del av vad Indien ser som en ”grön” lösning på sina energiproblem.

Utsläppsminskningar

I de internationella klimatförhandlingar som berör framtida klimatmål har man diskuterat att industriländerna kan åta sig ett delmål på 25-40 procentiga utsläppsminskningar av växthusgaser till år 2020 och ett slutmål år 2050 på 80-95 procents minskning från 1990 års nivå. EU har fört fram idén att utvecklingsländer som grupp till år 2020 ska begränsa sina utsläpp av växthusgaser men erkänner också vissa utvecklingsländers behov av utveckling, vilket kan innebära ökade utsläpp av växthusgaser under en period. Landet har länge ställt krav på differentierat ansvar och ingen internationell övervakning av nationella aktiviteter. Indiens inställning om att alla åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser ska finansieras internationellt har medfört att Indien setts som negativt och blockerande.

Landet påpekar att många länder som åtagit sig utsläppsminskningar i enlighet med Kyotoprotokollet i motsats till att minska sina utsläpp istället ökat dem. Det har också skett en ökning av växthusgasutsläpp per capita. Indien bedriver ett omfattande nationellt klimatarbete. Då Indiens ekonomiska utveckling hotas av energibrist så fokuserar landet på energisparande åtgärder och på att utveckla kärnkraften för att minska beroendet av fossila bränslen. Indien prövar också nya tekniker inom utvinning, förbränning och elproduktion.

Avskogning

I Indiens nationella handlingsplan ingår även kolsänkor genom att återplantera skog. Det finns stora ytor av underutnyttjad mark tillgängligt för plantering. Indien har dock redan provat skogsplantering med dåliga resultat under hela 1980- och 1990-talet, då under benämningen byskogar (”social forestry”).

Anpassning

Indien är sårbart då klimatförändringen förväntas påverka landets ekonomiska och sociala utveckling och försvåra arbetet med fattigdomsbekämpning. Indien anser att en plan för finansiering av anpassningsåtgärder måste upprättas och att de finansiella medlen ska vara tillräckliga och förutsägbara för att underlätta planering. Ett förslag är att 2 procent av pengarna inom *Clean Development Mechanism*, CDM, går till Anpassningsfonden. Indien är intresserad av EU:s förslag som går ut på att en viss del av inkomsten för handeln med utsläppsrätter ska gå till Anpassningsfonden.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Indiens intresse har varit svagt för projekt inom *Carbon Capture and Storage*, CCS. Projekt inom CCS pågår i Indien idag men landet vill inte gärna vara försöksdjur för en så ny teknologi. Indien har flest projekt i världen inom ramen för *Clean Development Mechanism*, CDM. Det fanns i juni 2008 redan 533 registrerade projekt inom förnyelsebar energi och 303 projekt inriktade mot energieffektivitet inom ramen för CDM i Indien. Indien anser att förekomsten av starka patentskyddsregler hindrar tekniköverföring och betonar vikten av internationellt forsknings- och utvecklingssamarbete på teknikområdet. Indien ser sig själv som potentiell ledare på en framtida världsmarknad för miljöteknik.

Finansiering

G77 presenterade i augusti 2008 ett förslag på en finansieringsfond. Fonden ska finansieras med medel från givarländernas BNP. Bidraget ska i enlighet med förslaget utgöra en procentsats av givarländernas BNP och ligga utanför deras biståndsbudgetar. Finansieringen ska till största delen inte ha krav på återbetalning. Förslaget innebär också att givarländerna inte ska få tillgodoräkna sig sitt bidrag som en del av biståndet utan fonden ska ligga utanför andra åtaganden om finansiering. Förslaget har kommenterats av industriländerna men mottagandet har varit svalt.

Allianser

Indien ingår i G77, en allians med rötter i mitten av 1960-talet då den bildades som en plattform för att föra fram utvecklingsländernas ståndpunkter inom FN. Indien är en mycket aktiv medlem av G77 i klimatförhandlingarna. Andra viktiga samarbeten är G8 och G5. G8 är en sammanslutning av världens största ekonomier och G5 är en sammanslutning av de fem största växande ekonomierna (Kina, Brasilien, Indien, Sydafrika och Mexiko). Relationen mellan Indien och Kina är mycket betydelsefull och länderna för inofficiella klimatkussioner med varandra. Av betydelse är här att de två ländernas är geografiskt närliggande nationer med en likartad situation vad gäller ekonomisk tillväxt och befolkningsutveckling. För Indiens del är det också betydelsefullt att Kina intar en mer kompromisslös hållning i klimatfrågan vilket innebär att Indien inte ensam behöver driva en sådan linje. Indien avvaktar att binda sig till utsläppsminskningar så länge USA och Kina inte gör det då dessa länder står för en större del av utsläppen än Indien. Indien hänvisar till uppgifter som säger att USA står för 20 procent av världens utsläpp av växthusgaser trots att landet bara representerar 5 procent av jordens befolkning.

Rollprofil/karaktär

Tillhörande den indiska delegationen har du en av nyckelrollerna i klimatförhandlingarna. Du kommer i stor utsträckning att tillsammans med Kina ange tonen i förhandlingarna. Du vet att ditt land har en mycket liten del, historiskt sett och per capita räknat, i den nu hotande klimatförändringen och agerar därefter. Du är ovillig till bindande utsläppsminskningar innan industriländerna har visat på resultat. Du argumenterar med en viss aggressivitet och betonar hela tiden ditt lands rätt till utveckling.

Källa:

Institutet för tillväxtpolitiska studier, Klimatpolitisk utveckling i Indien, Japan, Kina och USA, 2008. www.itps.se

Tillväxtanalys, Mål och strategier för minskad klimatpåverkan i Kina, Indien och USA, 2009. www.tillvaxtanalys.se

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members/>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Japan

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Japan är ett örike och ett av världens mest tätbefolkade länder. Japan är ett av världens ledande länder inom ekonomi och teknologi.

Viktiga ståndpunkter

Japan har tillsammans med USA framfört krav på att en internationell klimatöverenskommelse måste garantera åtaganden om utsläppsminskningar från samtliga ledande ekonomier – detta inkluderar även Indien och Kina. Kina och Indien har dock bestämt avvisat att binda sig för några åtaganden innan USA åtar sig utsläppsminskningar. Motiveringen är att USA står för 20 procent av världens utsläpp av växthusgaser trots att landet endast representerar 5 procent av jordens befolkning. Japan har stark tilltro till tekniska och marknadsbaserade lösningar i klimatfrågan.

Bakgrund

Japan var nyckelland för EU i fråga om ratificering av Kyotoprotokollet och fick sommaren 2001 ovationer när de deklarerade att de skulle ratificera. Japan blev tilldelat en av de största utsläppsminskningarna av växthusgaser – 6 procent i förhållande till 1990 års nivå till 2012. Japan har fått internationell kritik för att landet kanske inte kommer att kunna uppfylla sina klimatåtaganden och att det sänder ut fel signaler då landet strävar efter att även utvecklingsländer ska ha framtida åtaganden om utsläppsminskningar.

Japan har under lång tid arbetat med energieffektivisering för att bland annat minska sitt oljeberoende. Statliga krav på näringslivet att energieffektivisera inom både industri och tjänstesektor har gett resultat. Företag över en viss storlek måste ha en plan för sin energiförbrukning och rapportera till myndigheterna. Landet ser kärnkraft som en viktig del av den framtida energiförsörjningen.

Utsläppsminskningar

Japans målsättning är att ta en ledande roll i klimatförhandlingarna. Japan har ratificerat Kyotoprotokollet och ska minska sina utsläpp av växthusgaser med 6 procent i förhållande till 1990 års nivå fram till 2012. Landet kommer att ha svårigheter att uppnå målet i Kyotoprotokollet då utsläppen under perioden 1990-2005 istället ökat med 7,8 procent. Japan anser att alla länder med stora utsläpp av växthusgaser, både industri- och utvecklingsländer ska anta liknande åtaganden om utsläppsminskningar. Landet har ett förslag som innebär en utsläppsminskning med 25% till år 2020 (med 1990 som basår) och en långsiktig målsättning med en utsläppsminskning på 80% till år 2050, också det med 1990 som basår. Japan anser att frivilliga åtaganden för utvecklingsländer med små utsläpp av växthusgaser är otillräckliga men att länderna inte måste ha absoluta mål om utsläppsminskningar.

I Japan pågår en diskussion om att införa en nationell obligatorisk handel med utsläppsrätter och/eller en miljöskatt. Ett handelssystem för utsläppsrätter har testats under hösten 2008. Japans miljödepartement hoppas att systemet blir obligatoriskt från perioden 2010-2011 och att landets system kan länkas till andra nationers handelssystem. Japan har stark tilltro till marknadsbaserade lösningar. Japan tillsammans med USA ställer sig frågande till hur ett klimatavtal kan komma att påverka den egna industrins konkurrenskraft. Japan framhåller att en internationell standard för att mäta, rapportera och verifiera utsläpp och utsläppsminskningar för både industri och utvecklingsländer behövs.

Anpassning

Japan har intresse av att medverka till klimatrelaterade anpassningsåtgärder i utvecklingsländer men även nationellt.

Avskogning

Japan planerar att uppnå sina åtaganden i Kyotoprotokollet med hjälp av projekt inom *Clean Development Mechanism*, CDM, och kolsänkor som exempelvis skogsplantering. Av den 6-procentiga minskningen av växthusgaser planeras kolsänkor stå för hela 3,9 procent.

Japan är ett land med intresse för den globala tillgängligheten av skog och landet har inget behov att förhindra den globala omvandlingen av naturskog till betes- och jordbruksmark. Landet efterfrågar att utvecklingsländerna individuellt anger sin definition av skog så att Japan kan agera därefter. En gemensam definition och plan, såsom REDD, Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation, försvårar för landet att utöva sina intressen. REDD innebär att länder ska få tillgodoräkna sig minskning av utsläpp genom att förhindra skogsavverkning och skogsförsämring. Det är ett sätt för länder med stora skogsområden att få tillgodogöra sig de enorma mängder koldioxid som lagras i skog. Förslaget ska resultera i att utvecklingsländer aktivt verkar för att avverkningen av deras regnskogar minskar.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Japan är efter Storbritannien världens näst största finansiärer av Clean Development Mechanism, CDM. Japanska företag finansierar cirka 20 procent av projekten. Japanska företag satsar också stort på tekniken Carbon Capture and Storage, CCS. Satsningarna inriktar sig främst på en framtida exportmarknad eftersom Japans geologi inte är lämplig för tekniken. Förutom CCS satsar Japan stort inom områden som solcellsteknik och hybridteknologi för fordon. En målsättning vad gäller solcellsteknik är att användningen ska öka med tio gånger till år 2020 och 40 gånger fram till år 2030 i förhållande till 2005 års nivå. Dessutom ska minst 70 procent av alla nybyggda hus utrustas med solceller. Inom fordonsteknik är målsättningen att andelen bilar som med ny teknologi (hybrid, vätgas, el, ren diesel eller gas) ska öka från dagens 2 procent till 50 procent till 2020.

Japan har stor tilltro till innovativ teknologi. Japan planerar att investera 30 miljarder i ny teknik under de närmaste fem åren. Japan är öppet för ökat internationellt forsknings- och utvecklingssamarbete på klimatteknikområden. Japan, liksom USA och EU, motsätter sig att starka patentskydd motverkar tekniköverföring.

Allianser

Japan ingår tillsammans med bland annat USA, Nya Zeeland, Australien, Kanada, Norge, Island och Ryssland i den så kallade Paraplygruppen. De har vissa gemensamma ståndpunkter men agerar ändå i enlighet med den egna nationens målsättning. Japan kan alltså inte räkna med automatiskt stöd ifrån Paraplygruppen. Japan har historiskt sett en nära relation till Australien och USA i klimatförhandlingarna men känner sig sviken av USA då landet inte ratificerade Kyotoprotokollet. Japan kommer inte att skriva under ett framtida klimatavtal om inte USA, Kina och Indien också gör det.

Rollprofil/karaktär

Den japanska delegationen har en stor tilltro till klimatsmart teknologi och anser att landet kommer att nå sina utsläppsminskningar med hjälp av teknologiöverföring och innovativ teknik. Japan som land har stor tilltro till näringslivets förmåga att bidra konstruktivt till klimatsmart teknologi. Du deltar aktivt i förhandlingarna och propagerar för ökat internationellt forsknings- och utvecklingsamarbete på klimatteknikområdet så fort du får tillfälle.

Källa:

Institutet för tillväxtpolitiska studier, Klimatpolitisk utveckling i Indien, Japan, Kina och USA, 2008.
www.itps.se

Tillväxtanalys, Mål och strategier för minskad klimatpåverkan i Kina, Indien och USA, 2009.
www.tillvaxtanalys.se

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members/>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

USA

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

USA är ett av de länder som släpper ut mest växthusgaser och har bland de största utsläppen per capita. Befolkningsmässigt är det världens tredje största land. USA är en stormakt med ekonomiska och militära ledande positioner.

Viktiga ståndpunkter

USA är ett av de länder som valt att inte ratificera Kyotoprotokollet och har under lång tid varit en av de stora bromsklossarna för en överenskommelse om ett klimatavtal. Tillträddandet av president Barack Obama har medfört en radikalt förändrad inställning till USA:s energi- och klimatpolitik såväl nationellt som internationellt. Redan under valkampanjen betonade Obama sin avsikt att förändra landets energi- och klimatpolitik genom introduktion av ett nationellt handelssystem för växthusgaser och omfattande satsningar på förnybara energikällor, energieffektivisering etc. I finanskrisens spår har denna typ av satsning också kommit att direkt knytas till möjligheten att skapa nya s.k. gröna jobb som motvikt till ökad arbetslöshet. Obamaadministrationen har uppfattningen att den globala uppvärmningen kan bekämpas samtidigt som landets ekonomiska tillväxt fortsätter. De förespråkar en s.k. hållbar tillväxt. Administrationen fokuserar på energifrågan där målet är att uppnå ökat energioberoende och försörjningstrygghet. USA framför krav på att en internationell klimatöverenskommelse måste garantera åtaganden om utsläppsminskningar från samtliga ledande ekonomier – detta inkluderar även Indien och Kina. Kina och Indien har dock bestämt avvisat att binda sig vid några åtaganden innan USA gör det, med motiveringen att USA står för 20 procent av världens utsläpp av växthusgaser trots att landet endast representerar 5 procent av jordens befolkning.

Bakgrund

USA:s ekonomi är uppbyggd med hjälp av fossila bränslen. Idag är landet världens största producent, konsument och nettoimportör av energi. Även om USA internationellt varit motsträviga i klimatfrågan pågår ett nationellt arbete i USA:s kongress om ett obligatoriskt system för utsläppshandel med växthusgaser för landet. Kongressens arbete med handel med utsläppsrätter fokuserar i väldigt liten utsträckning på möjligheten att länka USA:s system till de handelssystem som tagits fram i andra länder. En orsak till detta är att det i USA är komplicerat nog att utforma ett nationellt system som kan förena motstridiga viljor och accepteras av en majoritet i kongressen. Dessutom har man redan problem med att koppla samman ett framtida nationellt system för utsläppshandel med de regionala system som införts eller är under utveckling. En annan betydelsefull orsak är att en länkning till EU:s handelssystem med stor sannolikhet skulle innebära ett högre pris på utsläppsrätter. Ytterligare en orsak till det amerikanska ointresset för länkning är en önskan att själva kontrollera systemet.

Utsläppsminskning

USA är det land som kanske har högst förväntningar på sig inför klimatförhandlingarna. USA:s administration med president Barack Obama i spetsen har presenterat en plan för utsläppsminskningar i tre steg. Det första delmålet är en minskning på 17 procent från 2005 till 2020, därefter ska 30 procent till år 2025 klaras av. Till 2050 är förhoppningen att utsläppen ska ha reducerats med 83 procent jämfört med 2005 års nivå. Kritiken mot USA är att landet väljer att använda år 2005 som basår. Jämfört med 1990 års nivå, som de flesta parter använder som basår, blir minskningen i steg ett inte mer än fyra procent.

Avskogning

USA lyfter fram kolsänkor, markanvändning och avskogning som centrala områden i de framtida klimatförhandlingarna.

Anpassning

USA har intresse av att medverka till klimatrelaterade anpassningsåtgärder i utvecklingsländer men även nationellt.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

I USA är den ekonomiska tillväxten och landets energiförsörjning av största vikt. För att minska landets sårbarhet genomförs satsningar på energieffektivisering och inhemska energikällor. Landet satsar stort på alternativa drivmedel som ett led i att minska landets oljeimportberoende. Delstatslagstiftningar med bestämmelser att en viss andel av eldistributionen ska härröra från förnybara energikällor har bidragit till en snabbare ökning av förnybar el. En lag med syfte att gynna produktion av alternativa drivmedel har införts på nationell nivå. Lagen innehåller krav på en viss andel alternativa bränslen i drivmedelsanvändningen, så kallade Renewable Fuel Standards. Dessutom förekommer olika former av skattesubventioner för etanol i både produktions- och distributionsledet, samt skyddstullar för importerade drivmedel. Ett mål är att 20 procent av landets drivmedel ska komma från alternativa drivmedel inom tio år. Landet hoppas mycket på cellulosebaserad etanol och ett mål är att metoden ska vara kommersiellt konkurrenskraftig år 2012.

En stor del av världens kolreserver finns i USA och andelen kol som används för elproduktion är hög. Därför har utveckling av ny teknik för ren kolanvändning hög prioritet och mycket resurser läggs ned på forskning inom detta område. Landet har stort intresse av Carbon Capture and Storage, CCS, och man planerar att genomföra ett antal mindre projekt där olika metoder för CCS prövas. USA anser att kärnkraft är en betydelsefull del av den framtida energiförsörjningen. Andra viktiga källor till förnyelsebar energi är biobränslen, solenergi, vindkraft och vätgasdrivna bränsleceller.

USA har stark tilltro till tekniska och marknadsbaserade lösningar i klimatfrågan. USA är öppet för ökat internationellt forsknings- och utvecklingsamarbete på klimatteknikområdet. USA, liksom Japan och EU, motsätter sig att starka patentskydd motverkar tekniköverföring.

Finansiering

USA motsätter sig fonder under UNFCCC och Kyotoprotokollet. De vill ha kontroll över vad pengarna används till och hur. USA är en av initiativtagarna till klimatinvesteringsfonderna *Clean Investment Funds*, CIF, som administreras av Världsbanken. USA betonar vikten av marknadslösningar och privata investeringar.

Allianser

USA ingår tillsammans med bland annat Japan, Nya Zeeland, Australien, Kanada, Norge, Island, Ryssland och Ukraina i den så kallade Paraplygruppen. De har vissa gemensamma ståndpunkter men agerar ändå i enlighet med den egna nationens målsättning. USA kan alltså inte räkna med automatiskt stöd ifrån Paraplygruppen. USA har historiskt sett en nära relation till Australien och Japan i klimatförhandlingarna. Rykten säger att du för samtal med Kina om att försöka nå en uppgörelse vid sidan om UNFCCC.

Rollprofil/karaktär

Som delegat för en av världens rikaste och mäktigaste nationer vet du att din medverkan i förhandlingen är förutsättningen för att ett nytt klimatavtal ska komma till stånd. Du vet också att åsikterna om klimatförändringen på hemmaplan går starkt isär. Du lyfter fram vikten av samarbete men är försiktig med att ge löften och uttrycka konkreta förslag. Du är medveten om att USA både historiskt och idag står för en stor del av utsläppen av växthusgaser. Samtidigt är du inte beredd att binda ditt land till några åtaganden så länge som länder som Indien och Kina står utanför ett avtal.

Källa:

Institutet för tillväxtpolitiska studier, Klimatpolitisk utveckling i Indien, Japan, Kina och USA, 2008.
www.itps.se

Tillväxtanalys, Mål och strategier för minskad klimatpåverkan i Kina, Indien och USA, 2009.
www.tillvaxtanalys.se

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members/>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Australien

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Australien är ett land med 19,2 miljoner invånare fördelade på världens största ö som samtidigt är världens minsta kontinent. Landet har stor export av stål och boskap som nöt och får.

Viktiga ståndpunkter

Australien står för endast 1,5 procent av de globala utsläppen av växthusgaser så landet anser att en minskning av utsläpp av växthusgaser från Australiens sida är av mindre betydelse jämfört med stora utsläppsnationer som Kina och Indien. Australien är dock en av världens största utsläppare av växthusgaser per capita. För att bromsa klimatförändringen är det enligt Australien av största vikt att alla stora utsläppsländer ingår i en klimatöverenskommelse om utsläppsminskningar. I klimatförhandlingarna är Australiens målsättning att hitta internationella överenskommelser som:

- stämmer med önskemålet om att koncentrationen av växthusgaser inte bör överstiga 450 ppm koldioxidekvivalenter.
- att växthusgaserna ska nå en global utsläppspeak innan år 2020.
- t ex kolsänkor som avskogning (Reducing Emissions from Deforestation and forest Degradation, REDD).
- även ger stora utvecklingsländer åtaganden om att minska sin utsläppsnivå över tiden och långsammare tillväxt. Utvecklingsländerna bör anta ett kollektivt åtaganden om åtminstone 20 procent under business-as-usual-scenario till år 2020. Varje stort utvecklingsland bör också anta ett individuellt år då landet når sin utsläppspeak.
- ger ett globalt avtal som mobiliserar stora finansiella resurser – även från stora utvecklingsländer – som ska resultera i en fullt fungerande global koldioxidmarknad.

Bakgrund

Först år 2007 ratificerade Australien Kyotoprotokollet. Australiens premiärminister, Kevin Rudd, accepterade protokollet efter endast några timmar som landets premiärminister. Ratificeringen av Kyotoprotokollet innebar ett åtagande på utsläppsminskning av växthusgaser på 8 procent i förhållande till 1990 års nivå. Ett framtida globalt klimatavtal bör enligt Australien innehålla likvärdiga åtaganden för utsläppsminskningar för alla rika länder och ska få alla stora ekonomier (inkluderat utvecklingsländer som Kina och Indien) att kraftigt tygla sina utsläpp. Australien arbetar också för att många andra länder ska minska sina utsläpp av växthusgaser. Australien förväntades efter Kevin Rudds tillträde att spela en aktiv roll i de internationella klimatförhandlingarna. De förväntningar som fanns på Australien efter ratificeringen av Kyotoprotokollet har dock inte infriats. Australien har inte agerat i enlighet med den kraft som premiärminister Rudd visade vid hans tillträde 2007. Australien och USA har en nära relation i klimatförhandlingarna.

Utsläppsminskningar

I december 2009, strax innan klimatkonferensen i Köpenhamn avisade parlamentet en lagstiftning för en omfattande minskning av växthusgaser. Det innebär ett bakslag för landets premiärminister Kevin Rudd som hade hoppats komma till klimatmötet med ett löfte om 25 procents minskade utsläpp till 2020, jämfört med 2000 års nivå. Landets regering ger dock inte upp utan kommer att försöka få lagförslaget godkänt.

Australiens regering är villig att anta en målsättning med 25 procents minskade utsläpp som en del i ett internationellt klimatavtal som innebär att koncentrationen av växthusgaser inte bör överstiga 450 ppm koldioxidekvivalenter. Innan industrialismens framfart var koncentrationen av växthusgaser i atmosfären 280 ppm koldioxidekvivalenter. Stockholm Environment Institute, SEI, och annan forskning gör bedömningen att koldioxid-koncentrationen inte bör överstiga mer än 350 ppm koldioxidekvivalenter – i kombination med oansenliga nivåer på andra växthusgaser såsom metangas och kväveoxider. Rekommendationen från Vetenskapliga rådet för klimatförändringar till den svenska regeringen är att 400 ppm koldioxidekvivalenter i atmosfären ska vara målsättningen (källa: www.regeringen.se/content/1/c6/08/69/66/fd457e80.pdf).

Avskogning

Regeringen har som målsättning att uppmuntra landets jordbrukare till hållbara jordbruksmetoder som minskar utsläppen av växthusgaser och skapar kolsänkor. Australien hänvisar ofta till att de fortfarande är ett land med stor invandring och att de måste avverka skog för att få ny jordbruksmark.

Anpassning

Australien är ett land som redan drabbats av vad som kan ses som konsekvenser av klimatförändringen och är därför beroende av anpassningsåtgärder. Landet kommer med stor sannolikhet att få ta emot stora flyktingströmmar från låglänta och närliggande länder som till exempel Maldiverna. Omfattande skogsbränder orsakar dödsfall och skador på människor och egendom för stora belopp. Torka är ett annat väderrelaterat fenomen som tros förvärras av klimatförändringen. Klimatförändringen hotar också jordbruksproduktionen i landet. Om jordens medeltemperatur ökar med mer än 2° C förväntas den nationella kreatursstammen minska med 40 procent. Australien är som ö högst sårbart för havsnivåhöjning och svallvågor orsakade av stormar som ett resultat av klimatförändringen. Liksom klimatförändringen förväntas påverka människor är också landets endemiska växter och djur i farozonen. Hotet består i inskränkning av livsutrymme och försämrad livskvalitet. En temperaturhöjning på mellan 2,1-2,9° C kan ge en halvering av en stor del av Australiens arter.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Teknikutveckling och marknadsbaserade lösningar ska bidra till att omvandla Australiens ekonomi till en låg-kol-ekonomi. Nedsänkningar i användandet av kol ska dock vara förenliga med en fortsatt ekonomisk tillväxt och ökad levnadsstandard. Målet är att till år 2020 ha ökat andelen förnyelsebar energi med 20 procent. En minskning av utsläppen av växthusgaser kräver ett brett spektrum av lämpliga teknologier såsom energieffektivisering och användning av rena fossila bränslen, biobränslen och vätgas. Den australiensiska regeringen investerar 500 miljoner dollar i en fond för förnyelsebar energi, 500 miljoner dollar i en nationell fond för rent kol, 500 miljoner dollar i en innovationsfond för grönare bilar, 150 miljoner dollar till sol- och ren energiforskning och 240 miljoner dollar för att etablera klimatsmarta affärer och innovativa lösningar. Australien är öppen för ökat internationellt forsknings- och utvecklingssamarbete på klimatteknikområdet och landet har tagit initiativ till etableringen av ett internationellt *Carbon Capture and Storage*-institut.

Allianser

Australien ingår tillsammans med bland annat Japan, Nya Zeeland, USA, Kanada, Norge, Island, Ukraina och Ryssland i den så kallade Paraplygruppen. De har vissa gemensamma ståndpunkter men agerar ändå i enlighet med den egna nationens målsättning. Australien kan alltså inte räkna med automatiskt stöd ifrån Paraplygruppen. Australien har historiskt sett en nära relation till USA och Japan i klimatförhandlingarna.

Rollprofil/karaktär

Som delegat för Australien har du en trevlig och öppen attityd. Du är artig och värtalig. Din styrka ligger inte alltid i att bidra konstruktivt till förhandlingarna. *Climate Action Network* (CAN) är ett viktigt och inflytelserikt nätverk som deltar vid internationella klimatförhandlingar. I slutet av varje förhandlingsdag utser CAN-priset ”dagens fossil” till det land som mest försämrar möjligheten till lyckade förhandlingar. Australien utsågs vid klimatmötet i Poznan i Polen 2008 till ”dagens fossil” av *Climate Action Network*. Utnämningen är en antydning om att landet inte bidrar konstruktivt till förhandlingarna.

Källa:

www.climatechange.gov.au

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Saudiarabien/OPEC

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Befolkningen i Saudiarabien är koncentrerad till städerna och några få oaser. Vattenbrist och mager jord sätter gränserna för jordbruket. I ett försök att göra landet oberoende av köttimport har man i öknen byggt bondgårdar med uppfödning av nötboskap med hjälp av klimatanläggningar. Exportprodukter är främst olja. Saudiarabien är ett av världens oljerikaste länder med 25 procent av världens oljetillgångar. Saudiarabien är medlem i OPEC, *Organization of the Petroleum Exporting Countries*.

Bakgrund

OPEC består av oljeproducerande nationer i bland annat Mellanöstern och Afrika. OPEC bildades 1960 som en motvikt till de stora oljebolagen (som nästan uteslutande kommer från USA och Europa) och deras inflytande över den internationella oljemarknaden. Oljeministrar från OPEC-länderna träffas regelbundet för att försöka kontrollera de internationella oljepriserna, bland annat genom att besluta om hur mycket råolja man ska pumpa upp. OPEC-länderna producerar cirka 40 procent av världens olja och äger nästan fyra femtedelar av världens oljetillgångar.

Deras beslut har därför stor betydelse för den internationella oljemarknaden, energimarknaden och hela världsekonomin. Klimatfrågan är en verklig ödesfråga för OPEC-länderna då många av länderna saknar stora naturtillgångar att ersätta oljan med. Ländernas ekonomier är mycket beroende av oljeexport. Per capita utsläppen av växthusgaser är bland OPEC-länderna de högsta i världen, i flera fall mångdubbelt högre än USA:s utsläpp. Länderna har därtill relativt hög BNP per capita. Saudiarabien och OPEC vill att politiska beslut ska bygga på vetenskaplig fakta från IPCC.

Viktiga ståndpunkter

Saudiarabien och OPEC tror inte att världssamfundet kommer lyckas med att ta fram ett klimatavtal, om avtalets intentioner är att sätta en ytterligare ekonomisk börda på utvecklingsländerna. Även om klimatförändringen är ett globalt problem och en gemensam utmaning för den internationella gemenskapen är det orättvist och orealistiskt att fråga efter åtaganden från utvecklingsländer förutom från dem som redan innefattas i Kyotoprotokollet. OPEC-länderna betonar gärna att industriländerna i stort är ansvariga för de historiska koldioxidutsläppen och så ska förbli. Än idag står industriländerna för nära hälften av utsläppen av växthusgaser trots att länderna bara representerar 20 procent av jordens befolkning. Saudiarabien betonar industriländernas viktiga roll i klimatfrågan och motsätter sig att utvecklingsländerna ska ta på sig bindande klimatåtaganden.

Tanken med Kyotoprotokolets så kallade flexibla mekanismer är att insatserna för att minska utsläppen ska kunna utföras där det är billigast. Möjligheterna att investera i utsläpps begränsningar i utvecklingsländerna ska också stödja en hållbar utveckling i dessa länder. OPEC och Saudiarabien ser industriländernas användande av flexibla mekanismer som ett sätt att främja utsläppsminskningar för eget tillgodoräknande. OPEC och Saudiarabien hoppas att industriländerna verkligen ser klimatförändringen som ett globalt hot och inte som ett

affärstillfälle. OPEC och Saudiarabien anser att många industriländer fortfarande är långt ifrån sina egna åtaganden om att minska de egna utsläppen.

OPEC/Saudiarabien anser vidare att deras ekonomier kommer att drabbas negativt av andra länders åtgärder för att minska sina utsläpp av växthusgaser. Detta eftersom efterfrågan på olja – deras viktigaste inkomstkälla – kommer att minska. OPEC vill därför ha kompensation för sådana negativa effekter.

Utsläppsminskningar

Saudiarabien motsätter sig bindande åtaganden i ett framtida klimatavtal och anser att endast de industriländer som redan åtagit sig utsläppsminskningar i Kyotoprotokollet bör ha framtida utsläppsmål. Saudiarabien anser att utvecklingsländer endast bör ha frivilliga och icke specifika åtaganden om utsläpp av växthusgaser.

Saudiarabien betonar att energi är nödvändig för ekonomisk och social utveckling. Saudiarabien är beroende av sin olja och de menar att en omställning till förnyelsebara energikällor skulle innebära orimliga kostnader och förhindra landets fortsatta utveckling. De menar att politiska beslut måste stötta de två grundpelarna för en hållbar utveckling – social och ekonomisk utveckling. Man kan också se det som var och ens rätt till utveckling och därav rätt till högre energiförbrukning. För de 2,4 miljarder människor som idag enbart har tillgång till biobränsle och saknar moderna energikällor för matlagning och värme finns inte ens tanken på att minska utsläppen av växthusgaser. För dessa människor ligger det dagliga fokus på att bekämpa deras värsta motståndare, fattigdom. För dessa människors skull måste världens mål vara att se till att de har tillgång till moderna energislag som är pålitliga, ekonomiskt genomförbara, socialt accepterade och miljömässigt förnuftiga. Detta kommer inte bara att förhöja deras levnadsstandard utan också hjälpa dem i anpassningen till de ofrånkomliga konsekvenserna av klimatförändringen.

EU anser att OPEC-länderna hör till den grupp av utvecklingsländer som bör ta på sig bindande åtaganden om utsläppsminskningar.

Anpassning

OPEC och Saudiarabien anser att ansträngningarna i klimatfrågan inte ska begränsas till att minska koldioxidutsläppen utan också ska omfatta anpassning till klimatförändringen – speciellt för utvecklingsländerna. OPEC och Saudiarabien välkomnar diskussionerna kring Anpassningsfonden.

Avskogning

Saudiarabien stöder programmet REDD, *Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation*. REDD innebär att länder ska få tillgodoräkna sig minskning av utsläpp genom att förhindra skogsavverkning och skogsförsämring. Det är ett sätt för länder med stora skogsområden att få tillgodogöra sig de enorma mängder koldioxid som lagras i skog. Förslaget ska resultera i att utvecklingsländer aktivt verkar för att avverkningen av deras regnskogar minskar.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Saudiarabien och OPEC välkomnar användandet av olika energiformer men det är dock uppenbart att fossil energi kommer att fortsätta tillfredsställa världens ökande energibehov de kommande årtiondena. Saudiarabien och OPEC tror att teknologi kan spela en betydande roll i att hjälpa världen att hitta lösningar på klimatfrågan men att denna teknologi måste fördelas rättvist av världens länder. Då fossila energislag är förväntade att spela en dominant roll som energiförsörjare

inom överskådlig framtid är det av största vikt att gynna utvecklingen och spridningen av renare teknologi för fossila bränslen. En sådan teknologi är koldioxidinfångning och förvaring, *Carbon Capture and Storage*, CCS. Det är en ny teknologi som skulle kunna bidra till omfattande minskning av koldioxidutsläpp till mitten av 2000-talet. Industrialiserade länder borde ta befälet och leda världen mot finansiering och genomförande av storskaliga CCS-demonstrationsprojekt. Det är också viktigt att göra denna teknologi till en *Clean Development Mechanism*, CDM, så snart som möjligt.

Saudiarabien och OPEC har intresserat följt den ökande rollen som CDM spelar och menar att den mekanismen måste reformeras för att överkomma sina begränsningar som till exempel ojämn regional och sektoral fördelning av projekt och finansieringsbarriärer. Det är framför allt Kina, Indien och Brasilien som kunnat attrahera CDM-projekt.

Saudiarabien vill att industriländerna bör ha finansiella åtaganden medan de anser att det strider mot Klimatkonventionens principer att kräva att utvecklingsländerna bidrar finansiellt.

Saudiarabien liknar teknologin CCS, *Carbon Capture and Storage*, med programmet REDD. Landet hävdar att REDD och CCS är jämförbara då de båda bidrar till minskad mängd växthusgaser i atmosfären men att det är viktigt att mekanismernas utövande inte är till skada för utvecklingsländerna.

Allianser

Allierade är utan tvekan låginkomstländer samt medelinkomstländer som till exempel Kina och Indien.

Rollprofil/karaktär

Som Saudiarabiens representant är du skicklig och påläst och har en generell inställning som baseras på omsorgen om den framtida oljemarknaden. Du betonar att man inte får gå för fort fram i klimatarbetet och du kan försöka fördröja förhandlingarna med hänvisning till juridiska processfrågor. Du försöker ligga nära de stora utvecklingsländernas krav på ordentliga satsningar i klimatfrågan hos industriländerna. Din position är inte helt förutsägbar. Ditt mest centrala krav är emellertid att man också måste hjälpa de oljeproducerande länderna med anpassning inte bara till klimatförändringen utan också till effekterna av åtgärder mot klimatförändringar. Du framför krav på kompensation för vikande oljemarknader. Sammanfattningsvis är Saudiarabien och OPEC besvärliga förhandlare men kapabla till oväntade kompromisser, särskilt om de inte känner stöd från övriga länder i G77-gruppen.

Källa: www.opec.org

Towards a new climate regime? The key players gearing up for Copenhagen, Dr. Anna Korppoo et al, WORKINGPAPERS60, 1 December 2009, FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS.

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Brasilien

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Brasilien är världens femte största land efter Ryssland, Kanada, Kina och USA. Landet har ett mycket varierat landskap med regnskog, fjäll och savannområden. Ett stort problem för landet är skövlingen av regnskogen. Gruvdrift, boskapskötsel och jordbruk är några av orsakerna till skövlingen av regnskog.

Viktiga ståndpunkter

Brasilien ratificerade Kyotoprotokollet år 2002. Brasilien anser att en fördelning av länders ansvar för minskade utsläpp av växthusgaser ska ta hänsyn till två faktorer:

- *Det historiska ansvaret hos industriländerna*

De länder som i stor omfattning använt fossila bränslen sedan industrialismens vagna för att gynna sin ekonomiska utveckling är ansvariga för den nu rådande globala temperaturhöjningen.

- *Sårbarheten hos utvecklingsländer*

De länder som medverkat i liten skala till klimatförändringen och har mindre resurser för att anpassa sina samhällen till konsekvenserna av klimatförändringen bör ges mindre ansvar.

Dessa två faktorer styr Brasiliens tolkning av Klimatkonventionens princip om gemensamt men olika ansvar.

Bakgrund

Brasilien tillsammans med andra utvecklingsländer kommer att påverkas negativt av den globala uppvärmningen. I den brasilianska regeringen finns en klimatgrupp med representanter från olika politikområden som har till uppgift att koordinera diskussioner i klimatfrågan för regeringen. Den offentliga klimatdebatten i landet är livlig. Brasilien betonar vikten av att frågor som klimatförändringen ska hanteras av globala institutioner som FN.

Utsläppsminskningar

Brasilien anser att industriländerna måste minska sina utsläpp med 25-40 procent till år 2020 i förhållande till 1990 års nivå. I enlighet med Kyotoprotokollet är Brasilien inte tvingat till bindande åtaganden om utsläppsminskningar. Under år 2009 gav Brasilien ett löfte om att minska sina utsläpp med 36-38 procent till år 2020 med år 1990 som basår. Brasilien förespråkar bindande men olika åtaganden om utsläppsminskningar för alla väsentliga länder. Brasilien ställer hårda krav på att industriländer och Ryssland ska minska sina utsläpp. Landet är också oroat över att vissa länder som till exempel Japan inte verkar kunna uppfylla sina åtaganden samt att de största utsläppsländerna Indien, Kina och USA saknar bindande åtaganden.

Brasilien har utvecklat en nationell plan för att minska utsläppen av växthusgaser med en stor förlitan på förnyelsebar energi. Inom transportsektorn har landet lång erfarenhet av att använda sockerrör för att framställa etanol – vilket har visat sig vara världens mest lyckade biobränsleinitiativ. Idag är 80 procent av alla bilar som säljs i landet hybridbilar. Det är upp till konsumenten att vid bensinpumpen bestämma blandningen av bensin och etanol, allt från

1 procent till 100 procent etanol. Etanol har ersatt 40 procent av bensinanvändningen för personbilar och på så sätt bidragit till minskningen av utsläpp av växthusgaser i transportsektorn. Stor vikt läggs vid utbyggnad av kärnkraft och vid att bygga ut förnyelsebara energikällor som sol- och vindkraft. Brasilien har kritiserat EU:s förslag på tullfrihet för klimatsmart teknik för att det inte omfattar etanol från sockerrör. Brasilien driver frågan om att slopa handelshinder för etanol och andra förnybara drivmedel där de själva har stora intressen.

Avskogning

Av Brasiliens totala utsläpp av växthusgaser kommer 75 procent från avskogningen i Amazonas. För landet är illegal avverkning i Amazonas ett stort problem. Stigande världsmarknadspriser på kött och soja har banat väg för fortsatt illegal avverkning. Under 2009 meddelade Brasiliens miljöminister att skogsskövlingen av Amazonas minskat med 46 procent det senaste året. Det är 21 år sedan landet började föra årlig statistik över skogsavverkningen. Landet har nu den lägsta avverkningstakten på 21 år. Brasiliens försök att komma tillrätta med avskogningen med hjälp av ett avancerat satellitövervakningssystem samt polisinsatser har börjat ge resultat. Men än återstår att se om den minskade avverkningstakten håller i sig eller är ett resultat av t ex finanskrisen.

År 2005 presenterade Costa Rica och Papua Nya Guinea ett förslag som fått namnet *Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation*, REDD. REDD innebär att länder ska få tillgodoräkna sig minskning av utsläpp genom att förhindra skogsavverkning och skogsförsämring. Det är ett sätt för länder med stora skogsområden att få tillgodogöra sig de enorma mängder koldioxid som lagras i skog. Förslaget ska resultera i att utvecklingsländer aktivt verkar för att avverkningen av deras regnskogar minskar. REDD är ett förslag som stöds av Brasilien. REDD beräknar att man med 15-20 miljarder euro skulle kunna minska den globala skogsavverkningen med 25 procent till år 2015. En åtgärd som skulle få stor betydelse både för minskade utsläpp av växthusgaser och bevarandet av den biologiska mångfalden.

Anpassning

Den globala uppvärmningen förväntas förvandla delar av regnskogen till savann, leda till ökenbildning och till erosion vid skyfall. Forskare anser att klimatförändringen kan leda till mer intensiva torrperioder. Redan idag står bränder i Brasilien för en stor del av utsläppen av växthusgaser.

Brasilien hänvisar till Klimatkonventionen och menar att industriländerna är tvingade att bidra med stöd till anpassning i de mest sårbara länderna. Brasiliens mål är att uppbringa så mycket resurser som möjligt till Anpassningsfonden och fonden för *Least Developed Countries*, LDC. Brasilien stödjer det förslag som går ut på att 2 procent av pengarna inom *Clean Development Mechanism*, CDM, går till Anpassningsfonden. Brasilien är också intresserad av EU:s förslag som går ut på att en viss del av inkomsten för handeln med utsläppsrätter ska gå till Anpassningsfonden.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Brasilien tog initiativet till att introducera idén om *Clean Development Mechanism*, CDM, som blev en del i Kyotoprotokollet. Den brasilianska regeringen är mycket positivt inställda till användningen av Kyotoprotokollets flexibla mekanismer som CDM. Landet är, efter Kina och Indien, världens tredje största mottagarland av CDM-projekt. Den brasilianska regeringen menar att CDM är ett viktigt led i en nödvändig tekniköverföring för att utvecklingsländer ska få ta del av ren teknologi till rimliga kostnader, vilket är en förutsättning för att utvecklingsländer ska kunna bidra till minskade utsläpp av växthusgaser.

Brasilien menar att Kyotoprotokollets flexibla mekanismer, som CDM, ska kunna användas för projekt som investerar i förnyelsebar energi och energieffektiviseringar men inte för koldioxidlagringsprojekt (*Carbon Capture and Storage, CCS*). Brasilien anser att förekomsten av starka patentskyddsregler hindrar tekniköverföring. Brasilien betonar vikten av internationellt forsknings- och utvecklingsamarbete på teknikområdet. Brasilien ser sig själv som potentiell ledare på en framtida världsmarknad för miljöteknik.

Allianser

Brasilien ingår i G77, en allians med rötter i mitten av 1960-talet då den bildades som en plattform för att föra fram utvecklingsländernas ståndpunkter inom FN. Andra viktiga samarbeten är G8 och G5. G8 är en sammanslutning av världens största ekonomier och G5 är en sammanslutning av de fem största växande ekonomierna (Kina, Brasilien, Indien, Sydafrika och Mexiko).

Rollprofil/karaktär

Du intar som delegat för Brasilien en av de mest tillmötesgående rollerna i klimatförhandlingarna. Du är resultatintriktad, iderik, kompromissvillig och deltar aktivt i de förberedande informella förhandlingarna. Du driver frågor om kolsänkor, avskogning och tekniksamarbete. Brasilien är i dagsläget sannolikt det utvecklingsland som är mest öppen för att ett framtida åtagande för att begränsa sina egna utsläpp.

Källa: Sveriges ambassad, Brasilien. *Brasiliansk klimatpolitik*.

www.swedenabroad.com/SelectImageX/130224/Klimatpolitikbrasilien.pdf

Dagens Nyheter 2009-09-02 Skövlingen av Brasiliens regnskog minskar.

www.dn.se/nyheter/varlden/skovlingen-av-brasiliens-regnskog-minskar-1.943929

Dagens Nyheter 2009-10-30 Bakgrund: Detta är REDD

www.dn.se/nyheter/klimatmotet/bakgrund-detta-ar-redd-1.985138

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

EU

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

EU är en mellan- och överstatlig organisation med 27 europeiska medlemsstater. Samarbetet gäller politiska, ekonomiska och sociala frågor. Medlemsstaterna har förhandlat fram gemensamma ståndpunkter i klimatfrågan och EU har i internationella klimatförhandlingar en röst. Länderna har nationella strategier.

Bakgrund

Den Europeiska Unionen har en viktig roll att spela i de internationella förhandlingarna om att minska de globala utsläppen av växthusgaser.

EU anser att kraftfulla klimatmål och åtgärder är viktiga för att minska de egna utsläppen av växthusgaser men också för att vinna trovärdighet internationellt. I Kyotoprotokollet åtog sig EU:s dåvarande 15 medlemsländer att inom EU minska utsläppen med 8 procent till år 2010 jämfört med 1990 års nivå. EU:s åtagande har fördelats mellan medlemsländerna.

Unionen är på väg att klara sina utsläppsmål. Mellan år 1990 och 2005 har utsläppen inom EU minskat med 2 procent. Med beslutade och planerade åtgärder uppskattas utsläppen att minska med ytterligare 6 procent. Till exempel beräknas EU kunna räkna in en utsläppsminskning från kolsänkan skog motsvarande 1 procent. Beräkningar för perioden 2008-2012 pekar mot att EU totalt skall kunna redovisa utsläppsreduktioner på mer än 10 procent. Trots att EU har minskat sina utsläpp av växthusgaser står EU för ungefär 14 procent av de totala utsläppen av växthusgaser. Koldioxidutsläppen per capita är i genomsnitt i EU 6,3 ton koldioxid per person. Det kan jämföras med koldioxidutsläpp per capita globalt sett på 4,1 ton koldioxid per person.

Cirka 80 procent av EU:s energiförbrukning kommer från fossila bränslen. Genom att minska förbrukningen av fossila bränslen går det att trygga EU:s energiförsörjning och samtidigt begränsa klimatförändringen. Därtill kommer att EU:s egna fossila bränsleresurser förbrukas i en snabbare takt än den globala förbrukningen. EU blir alltmer importberoende och därmed också alltmer sårbart för leverans- och prischocker.

Utsläppsminskningar

EU:s stats- och regeringschefer har gemensamt beslutat att begränsa klimatets förändring till högst två graders temperaturökning över förindustriell nivå. Europeiska rådet enades i mars 2007 om att åta sig en utsläppsminskning med 20 procent till år 2020 jämfört med 1990 års nivå. Om fler industriländer, inklusive USA, ansluter sig till ett nytt globalt klimatavtal för 2020 har Europeiska rådet beslutat sig för att minska utsläppen med 30 procent, förutsatt att fler industriländer åtar sig jämförbara utsläppsminskningar.

Europeiska rådet och EU-parlamentet beslutade i december 2008 om vilka åtgärder som krävs för att nå uppsatta klimatmål. Förutom målet med att minska utsläppen med 20 procent till år 2020 (30 procent inom ramen för en global klimatöverenskommelse) har beslut också tagits om att:

- 20 procent av EU:s slutliga energianvändning ska komma från förnyelsebara källor år 2020. I målen ingår också att andelen biodrivmedel samma år ska vara 10 procent.
- Energianvändningen ska effektiviseras med 20 procent till år 2020.

EU har fört fram idén att utvecklingsländer som grupp till år 2020 ska begränsa sina utsläpp av växthusgaser men erkänner också vissa utvecklingsländers behov till utveckling, vilket kan innebära ökade utsläpp av växthusgaser under en period. EU anser att utvecklingsländer som Kina och Indien måste börja begränsa sina utsläpp av växthusgaser.

EU:s kritiker menar att den ökande energiförbrukningen är en riskfaktor för att EU inte ska uppfylla sitt internationella klimatåtagande. Utan energieffektiviseringar och ökad andel förnybara energikällor i energiförsörjningen kommer Europa ha svårt att nå klimatmålen. Även utvecklingen inom transportsektorn anses bekymmersam. Utsläppen från transporter inom EU ökade med 26 procent mellan 1990 och 2005 (medlemsländer från 2004 är inte inräknade).

EU:s system för handel med utsläppsrätter är världens första större handelssystem för växthusgaser. Handelssystemet inleddes i januari 2005 och omfattar cirka 12 000 anläggningar inom industri- och energiproduktion i EU. Totalt omfattas drygt 40 procent av unionens utsläpp av växthusgaser. EU:s handel med utsläppsrätter regleras genom ett särskilt direktiv och omfattar alla EU:s medlemsländer. Inom EU pågår ett intensivt arbete för att utveckla handelssystemet. Flyget inkluderas år 2012, däremot finns för närvarande inga förslag om att inkludera sjö- och vägtransporter. De utsläpp av koldioxid som anläggningar i handelssystemet ska få släppa ut år 2020 ska bestämmas centralt istället för som i dag av medlemsländerna. Utsläppsrätterna till berörda företag ska i större utsträckning auktioneras ut och från att tidigare bara ha omfattat koldioxid ska nu också växthusgaserna lustgas och perfluorkolväten från vissa verksamheter in i systemet.

Anpassning

De utvecklingsansträngningar som görs riskerar att regna, torka eller blåsa bort. I förlängningen kan miljö- och klimatrelaterade problem öka ofrivilliga och svårhanterliga migrationsströmmar, bidra till politisk instabilitet, konflikter och svåra hälsoproblem. Kopplingen mellan klimat och utveckling är tydlig.

EU anser att finansiering av anpassning har hög prioritet. EU anser att de mest sårbara länderna ska prioriteras: *Least Developed Countries* och *Small Island Developing States* (medlemmar i AOSIS och FN). EU har tillsammans med de andra industriländerna åtagit sig att bidra med omedelbar finansiering, 30 miljarder dollar fram till 2012. Det finns också ett långsiktigare åtagande om finansiering som 2020 uppgår till 100 miljarder dollar per år.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Enligt EU:s sjunde ramprogram för forskning och teknisk utveckling för år 2007-2013 tilldelas forskning om energiteknik för låga eller inga koldioxidutsläpp betydande medel. Energiforskning och främjandet av energibesparande åtgärder finansieras också av EU:s program för konkurrenskraft och innovation. En stor del av finansieringen går till projekt som direkt eller indirekt riktar in sig på klimatförändringen. Projekten rör bland annat utveckling av vätgas- och bränslecellteknik som kommer att behövas alltmer när vi minskar förbrukningen av fossila

bränslen, använder metoder för att avskilja och lagra koldioxid, energieffektiviserar, utvecklar rena och effektiva transporter och använder miljövänliga material. Utsläpp av växthusgaser kommer i stor utsträckning från produktion och användning av energi. Energipolitiken är därför viktig för att nå klimatmålen. För EU som har haft en gemensam politisk ram för energifrågor i många år är ett gemensamt agerande inom energiområdet inget nytt.

Finansiering

EU värnar om unionens ekonomiska tillväxt men anser att kostnader för åtgärder mot klimatförändringen kommer att vara begränsade och lägre om världen agerar nu, jämfört med kostnaderna för de skador som skulle uppstå om världen inte agerar i tid. Om industriländerna enas om att minska sina utsläpp med 30 procent till 2020 skulle den årliga ekonomiska tillväxten minska med mindre än 0,2 procent. Det är en ringa kostnad jämfört med de potentiella långsiktiga kostnaderna för klimatförändringen. Dessutom finns andra vinster av ett snabbt agerande såsom minskade luftföroreningar, tryggad energiförsörjning till förutsägbara priser och en ökad konkurrensförmåga till följd av innovation. I praktiken kan kostnaderna för utsläppsminskningar mer än vägas upp av dessa vinster.

Allianser

EU finner allierade i alla aktörer som har långsiktiga målsättningar om utsläppsminskningar och konstruktiva förslag till klimatavtal.

Rollprofil/karaktär

Som delegat från EU representerar du den Europeiska Unionens gemensamma klimatpolitik. Du är klimatförhandlingarnas stora diplomat med målsättningen att få till stånd ett ambitiöst klimatavtal där så många stater som möjligt binder sig till utsläppsminskningar. Du har förståelse för att industriländerna historiskt sett står för mycket av utsläppen av växthusgaser men anser samtidigt att ett klimatavtal utan till exempel Indien och Kina är verkningslöst.

Källa:

www.naturvardsverket.se/sv/Klimat-i-forandring/Klimatpolitiken/Klimatpolitik-i-EU/

www.naturvardsverket.se/sv/Klimat-i-forandring/Klimatpolitiken/Klimatpolitik-i-EU/EUs-klimat--och-energipaket

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Uganda

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Uganda har en befolkning på 28,9 miljoner. Landet är försett med stora naturresurser såsom bördig mark och mineraler, och har egentligen goda förutsättningar för utveckling. Idag lever cirka 30 procent av befolkningen i extrem fattigdom. Fattigdomen begränsar människors liv och valmöjligheter. Bristen på bland annat hälsovård och utbildning hämmar utvecklingen i landet. Uganda tillhör gruppen *Least Developed Countries* (LDC) och *Afrikanska gruppen*.

Bakgrund

Forskning från IPCC visar att fattiga länder som Uganda kommer att drabbas oproportionerligt hårt trots landets mycket begränsade bidrag till klimatförändringen. Det finns olika anledningar till att ett utvecklingsland som Uganda är extra sårbart för klimatförändringens effekter. Landet har svag institutionell kapacitet, bristande kunskaper i katastrofhantering, brist på utrustning för katastrofhantering, begränsade ekonomiska resurser och en ekonomi som till stor del är beroende av naturresurser. Många människor tvingas utnyttja naturresurserna på ett sätt som skadar miljön, till exempel avverka skog för att få mer jordbruksmark eller ved till värme och matlagning. Skogsavverkningen leder i sin tur till erosion och minskade skogsarealer som binder koldioxid.

I Ugandas vision för år 2025 betonas vikten av en produktiv och moderniserad jordbrukssektor och en vitt utbredd teknologisk, innovativ och tävlingsinriktad industri. Landet vill satsa på informationsteknologi och ökad forskningskapacitet. Fattigdomen i Uganda är dock en faktor som gör det svårt att förverkliga visionen.

Energisektorn i Uganda är främst beroende av biobränsle, som till exempel ved, som står för upp till 93 procent av landets totala energibehov. Den höga efterfrågan på ved har lett till avskogning och jorderosion. Andra energikällor är olja, som står för 5 procent av landets energiförbrukning, och vattenkraft, som utgör 1,5 procent. Uganda satsar på förnyelsebara energikällor som vattenkraft, sol och restprodukter från jordbruksproduktion. Inom transportsektorn sker den största förbrukningen av fossila bränslen. De fossila bränslen som konsumeras i Uganda är importerade. Bilparken domineras av privata motorfordon och minibussar. Över 60 procent av landets motorfordon finns i huvudstaden Kampala. Det finns uppskattningsvis cirka 200 000 fordon i landet med en beräknad genomsnittlig tillväxt på 10 000 fordon per år. Lufttransporter spelar en viktig roll i Ugandas ekonomiska utveckling.

Utsläppsminskningar

Uganda har i jämförelse med andra länder mycket låga utsläpp av växthusgaser från fossila bränslen. För att minska utsläppen planerar Uganda åtgärder för att förbättra utfodringen av boskap för att minska utsläppen av metangas, förhindra savann- och skräpbränning och för effektiv användning av djurspillning (till exempel för produktion av bränsle). Uganda ska dessutom främja ekologiskt jordbruk och minimera användandet av konstgödsel samt öka medvetenheten om klimatförändringen.

Uganda har arbetat med att minska sina utsläpp av växthusgaser från fossila bränslen genom att förändra sin bränslemix för fordon. Ett förslag är att Uganda ska producera etanol från sockerrör och att bensen ska ha en 15 procentig inblandning av etanol senast år 2020 (etanol blandad med bensen upp till 20 procent kräver inte någon motorförändring). För närvarande är dock den beräknade kostnaden för etanolproduktion i Uganda fortfarande långt över den för motsvarande mängd bensen. Uganda har fortfarande underutvecklade vattenkraftkällor, främst längst Nilen. Studier har föreslagit att landet ska satsa på ett elektricitetsprogram som ökar täckningsgraden för elektricitet i landet från 1 procent idag till 10 procent år 2012. Landet planerar också att satsa på solenergi.

EU har fört fram idén att utvecklingsländer som grupp till år 2020 ska begränsa sina utsläpp av växthusgaser men erkänner också vissa utvecklingsländers behov till utveckling, vilket kan innebära ökade utsläpp av växthusgaser under en period.

Avskogning

År 2005 presenterade Costa Rica och Papua Nya Guinea ett förslag som fått namnet *Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation*, REDD. REDD innebär att länder ska få tillgodoräkna sig minskning av utsläpp genom att förhindra skogsavverkning och skogsförsämring. Det är ett sätt för länder med stora skogsområden att få tillgodogöra sig de enorma mängder koldioxid som lagras i skog. Förslaget ska resultera i att utvecklingsländer aktivt verkar för att avverkningen av deras regnskogar minskar. REDD är ett förslag som stöds av Uganda. REDD beräknar att man med 15-20 miljarder euro skulle kunna minska den globala skogsavverkningen med 25 procent till år 2015. En åtgärd som skulle få stor betydelse både för minskade utsläpp av växthusgaser och bevarandet av den biologiska mångfalden. Uganda har infört en handlingsplan där målet är att öka skogstäcket och säkra en hållbar förvaltning av skogen.

Anpassning

Ugandas potential att utveckla jordbruk, turism och vattenkraft hotas av den rådande fattigdomen, som förstärks av klimatförändringen. Den ugandiska vegetationen består huvudsakligen av savann, stäpp och tropiska skogar. Ugandas biologiska mångfald är känslig särskilt för långvarig torka och översvämningar. De senaste årtiondena har Uganda sett en ökning av frekvensen och intensiteten av extrema väderförhållanden som fått allvarliga socioekonomiska konsekvenser. Uganda riskerar att drabbas av torka, översvämningar och värmeböljor. Kraftigt regn kan bland annat orsaka jorderosion och skador i infrastrukturen. Klimatförändringens negativa effekter påverkar i sin tur en rad olika områden såsom politisk stabilitet, människors hälsa (till exempel utbrott av sjukdomar så som malaria, denguefeber, kolera och dysenteri), livsmedelsförsörjning och tillgång till rent vatten.

Uganda har ett stort behov av klimatanpassning men saknar den tekniska och finansiella kapacitet som krävs. Landet är beroende av tekniskt och finansiellt stöd i sitt anpassningsarbete.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Beträffande tekniköverföring så betonar Uganda liksom andra länder i *Least Developed Countries*, LDC, och Afrikanska gruppen vikten av tillgång till billig teknik för anpassning till klimatförändringen. Landet är mycket intresserat av teknik för förnybar energi och energi-effektivisering vilket också kan bidra till landets klimatanpassning. Uganda välkomnar att UNFCCC ska inrätta ett ramverk för hur tekniska lösningar ska kunna överföras från industriländer till utvecklingsländer. Dock finns fortfarande stora motsättningar om hur ramverket och patenträtter ska fungera. Teknik för att minska utsläppen av växthusgaser är idag inte viktigt för Uganda.

Finansiering

Uganda visar att man förstår industriländernas fokusering på marknadslösningar och behovet av privata investeringar men misstror samtidigt marknaden eftersom den agerar där marknadsförutsättningarna är bäst. Uganda är i behov av ekonomiskt stöd för klimatrelaterat arbete. Uganda välkomnar de 30 miljarder dollar i klimatbistånd som industriländerna bidrar med under perioden 2010-2012 men menar att det är en alltför blygsam summa. Huvuddelen av bidraget har Japan, EU och USA lovat stå för och en del tas från redan anslagna biståndspengar. Från 2013 ska klimatbiståndet successivt trappas upp så att det 2020 uppgår till 100 miljarder dollar årligen. Många obesvarade frågor återstår kring hur det finansiella systemet för klimatbistånd ska organiseras.

Allianser

Uganda ingår i G77, LDC-gruppen och Afrikanska gruppen. Gemensamt för LDC och Afrikanska gruppen är att de i hög grad fokuserar på anpassning, detta eftersom länderna och känsliga för klimatförändring.

Rollprofil/karaktär

Delegaterna från Uganda är inte redo att binda sig för åtaganden om utsläppsminskningar. Däremot är de mycket villiga att förhandla om klimatsmarta lösningar som kan hjälpa landet att ställa om till mer moderna energislag som också kan bidra till en social och ekonomisk utveckling. Du som delegat har en ivrig inställning till forsknings- och utvecklingsarbeten men en motsträvighet till att diskutera åtaganden om utsläppsminskningar.

Källa:

unfccc.int/resource/docs/natc/uganc1.pdf

Dagens Nyheter 2009-10-30 Bakgrund: Detta är REDD

www.dn.se/nyheter/klimatmotet/bakgrund-detta-ar-redd-1.985138

Dagens Nyheter 2009-09-02 Skövlingen av Brasiliens regnskog minskar.

www.dn.se/nyheter/varlden/skovlingen-av-brasiliens-regnskog-minskar-1.943929

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Samoa/AOSIS

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Samoa består av två större öar och antalet invånare är ungefär 200 000. Samoa är medlem i *The Alliance of Small Island States*, AOSIS, som är en sammanslutning av små länder som tillsammans arbetar för att göra sin röst hörd i klimatförhandlingarna.

Viktiga ståndpunkter

Samoa och AOSIS betonar att klimatförändringen är ett globalt gränsöverskridande problem och förespråkar en ny klimatöverenskommelse där alla länder medverkar till utsläppsminskningar. Deltagande av alla länder är livsviktigt för att tillförsäkra en tillräcklig global respons.

Det är hög tid för ALLA länder att starta en ny dialog med ett mer omfattande försök till att bekämpa klimatförändringen och mot en ny överenskommelse med en bredare ansats till att minska utsläppen av växthusgaser.

Bakgrund

The Alliance of Small Island States, AOSIS, är ett förbund av små öar och lågt liggande kustnära länder som delar liknande utmaningar och bekymmer vad gäller den omgivande miljön. Länderna är mycket utsatta för de negativa effekterna av klimatförändringen. AOSIS funktion är främst att bedriva lobbying för ett bättre klimat och att vara en förhandlingsröst för små öriken. AOSIS har 43 medlemsländer från alla världens oceaner och regioner: Afrika, Karibien, Indiska Oceanen, Medelhavet, Stilla havet och Kinesiska havet. Av dessa 43 medlemsländer är elva länder så kallade *Least Developed Countries*, LDC. De länder som är medlemmar i både AOSIS och FN kallas för SIDS, *Small Island Developing States*. Frågor som länderna i AOSIS har gemensamt förutom de negativa effekterna av klimatförändringen är att de kämpar med att upprätthålla de kustnära zonerna, sötvattenförsörjning och avfallshantering.

Utsläppsminskningar

AOSIS och Samoa välkomnar varmt alla steg i riktning mot att mildra klimatförändringens effekter såsom en höjning av havsnivån och extrema väderförhållanden. Medlemmar i AOSIS har spelat en betydande roll i förhandlingarna som lett till ett antagande av Kyotoprotokollet i Kyoto, Japan 1997. Det var faktiskt AOSIS som ursprungligen föreslog idén till ett protokoll 1994. AOSIS insåg under tidigt 1990-tal att *United Nations Framework Convention on Climate Change*, UNFCCC, inte skapade tillräckligt med initiativ som uppmuntrade länder att i någon betydande grad minska sina utsläpp av växthusgaser. De ansåg dessutom att lagligt bindande åtaganden behövdes. Medan många industrialiserade länder har tagit steg mot att minska sina utsläpp av växthusgaser menar AOSIS och Samoa att alla länder bör bidra till minskade utsläpp av växthusgaser. Detta måste göras på ett rättvist och solidariskt vis.

AOSIS anser att bindande åtaganden för industriländerna som historiskt sett står för de största utsläppen av växthusgaser är nödvändiga. De anser att det eventuellt kan bli nödvändigt för stora utvecklingsländer som Kina, Indien och Brasilien att inom de närmsta 10-20 åren anta bindande åtaganden om utsläppsminskningar. Länder inom AOSIS och de så kallade *Least Developed Countries*, LDC, ska inte behöva anta bindande åtaganden inom överskådlig tid på grund av ländernas historiskt sett låga utsläpp och deras rätt till utveckling.

Anpassning

Ansträngningar för att anpassa samhällen till klimatförändringen måste gå hand i hand med ansträngningar för att mildra klimatförändringen. Små öriken lider redan av de negativa effekterna av klimatförändringen. En höjd havsnivå tillsammans med förödande orkaner och cykloner i Karibien och Stilla havet visar de ökande effekterna av klimatförändringen och hotar att radera hela ekonomin för de små och idag redan problemtyngda örikena. AOSIS anser att Samoa och medlemsländerna behöver internationellt stöd för att kunna klimatanpassa sina sårbara samhällen. AOSIS och Samoa ber etablissemangen om hjälp för att skapa en ny försäkringsstruktur som kan bära kostnaderna vid återuppbyggnaden av samhällen som utsätts för extrema väderförhållanden och andra klimatrelaterade effekter.

AOSIS och Samoa välkomnar de 30 miljarder dollar i klimatbistånd som industriländerna bidrar med under perioden 2010-2012 men menar att det är en alltför blygsam summa. Huvuddelen av bidraget har Japan, EU och USA lovat stå för och en del tas från redan anslagna biståndspengar. Från 2013 ska klimatbiståndet successivt trappas upp så att det 2020 uppgår till 100 miljarder dollar årligen. Många obesvarade frågor återstår kring hur det finansiella systemet för klimatbistånd ska organiseras. AOSIS och Samoa vill också förebygga och förbereda samhället för kommande klimathot. En sådan fond ska innefatta:

- Finansiering för att skydda färskvattenreserver som är en mycket värdefull resurs på små öar.
- Finansiering för att anpassa samhället genom nya jordbruksformer.
- Nya byggnadstraditioner och skyddande av kustnära zoner.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Kyotoprotokollet ger, med hjälp av så kallade flexibla mekanismer, industriländerna möjlighet att uppfylla en del av sina klimatåtaganden i andra länder istället för på hemmaplan. Eftersom effekten på klimatet blir densamma oavsett var på jorden utsläppen minskar, kan länderna använda sig av flexibla mekanismer som ett komplement till att minska de inhemska utsläppen. Tanken med flexibla mekanismer är att insatserna för att minska utsläppen ska kunna utföras där det är billigast. Möjligheterna att investera i utsläppsbegränsningar i utvecklingsländerna ska också stödja en hållbar utveckling i dessa länder. Det är framför allt Kina, Indien och Brasilien som har kunnat attrahera investeringar i projekt på det sättet.

Clean Development Mechanism, CDM, är en flexibel mekanism som innebär att aktörer i länder med utsläppsåtagande enligt Kyotoprotokollet kan genomföra utsläppsminskande åtgärder i andra länder (i allmänhet utvecklingsländer) som är anslutna till Kyotoprotokollet men som inte har några bindande åtaganden.

Samoa och AOSIS anser att CDM är ett litet men viktigt steg för att skapa en marknad som i sin tur föder nyttiga finansiella initiativ för utveckling och användning av förnyelsebar energi och energieffektiva teknologier. Samoa och AOSIS stödjer G77:s förslag om inrättande av en multilateral klimatteknikfond. De betonar vikten av att snabba på tekniköverföringen av förnybar energiteknik, samt att alla länder måste underlätta för internationell handel med förnybar energiteknik.

Allianser

Samoa och AOSIS stödjer alla länder som ratificerat Kyotoprotokollet och som redan förbundit sig till utsläppsminskningar. AOSIS samarbetar gärna med länder och organisationer som prioriterar miljön samt visar stor hänsyn till länders sårbarhet och olika utvecklingsgrad.

Rollprofil/karaktär

Som delegat för ö-riket Samoa representerar du också sammanslutningen AOSIS. Då Samoa och AOSIS andra deltagande nationer hotas av klimatförändringens konsekvenser i form av stigande havsnivåer, torka och sötvattenbrist är din förhandlingsteknik vädjande och känslomässig.

Källa: www.sidsnet.org/aosis

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Ryssland

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Ryssland är till ytan världens största land och har 142 miljoner invånare. Ryssland är en stor exportör av naturgas och olja.

Viktiga ståndpunkter

Ryssland erkänner att klimatfrågan endast kan lösas med hjälp av globala ansträngningar och särskilt genom medverkan från alla stora ekonomier. Ryssland vill att Klimatkonventionens princip om gemensamt men olika ansvar konsekvent ska följas. Ryssland anser att en kollektiv målsättning med utsläppsminskningar på 25-40 procent till år 2020 i förhållande till 1990 års nivå är orimlig för både industriländer och utvecklingsländer. Ett globalt klimatavtal för perioden efter 2012 är enligt Ryssland endast möjligt om nedanstående villkor är uppfyllda:

- Åtaganden om utsläppsminskningar bör inte vara straffbara eller påtvingade
- Aktörerna behöver stöd för att kunna fullfölja sina åtaganden
- Det ska vara möjligt att i efterhand justera åtagandena

Som en förutsättning för att Ryssland ska delta i ett nytt klimatavtal, efter Kyotoavtalet förväntar sig Ryssland att alla stora utsläppsländer, inklusive USA, också deltar.

Bakgrund

Ryssland har en tradition av att agera utifrån sin egen agenda och har haft liten tilltro till globala institutioner som till exempel FN, och dess kapacitet att anta globala utmaningar. Ryssland är dock villig att delta i klimatförhandlingar i FN:s regi. Landets beslut att ratificera Kyotoprotokollet fick protokollet att träda i kraft i februari 2005. Hittills har Rysslands deltagande i internationella klimatförhandlingarna främst styrts av möjligheten att få ekonomiska och politiska fördelar och mindre av en faktisk ambition att minska utsläppen av växthusgaser.

Utsläppsminskningar

Ryssland har enligt Kyotoprotokollet bindande åtaganden att minska utsläppen av växthusgaser, men de är så "generösa" att landet inte har några problem att klara åtagandena. Ryssland anser att de framtida långsiktiga klimatmålen måste vara ambitiösa. Ryssland menar att industriländerna inte enbart ska få använda flexibla mekanismer för att minska sina utsläpp utan att de också drastiskt ska minska sina utsläpp på hemmaplan.

Eftersom Ryssland, pga av låg ekonomisk tillväxt, inte har släppt ut den kvot växthusgaser som landet tillåts i enlighet med Kyotoprotokollet vill Ryssland att överskottet överförs till ett framtida klimatavtal. Det är för Ryssland dessutom viktigt att säkra ett utrymme för ökande utsläpp av växthusgaser för landets framtida ekonomiska tillväxt. Det är osannolikt att en utsläppsgräns under business-as-usual scenario accepteras av Moskva.

Ryssland anser att ett nytt klimatpolitiskt system bör införas för att konkretisera principen om gemensamt men olika ansvar. Fördelningen av länders ansvar för minskade utsläpp av växthusgaser ska ta hänsyn till nationella omständigheter och faktiska möjligheter som BNP per capita och andra kriterier som beskriver sociala och ekonomiska olikheter mellan länder. FN-organ och Världsbanken bör vara involverade i utvecklandet av sådana kriterier. I det arbetet bör särskild hänsyn tas till länder som Ryssland och Saudiarabien som är starkt beroende av inkomster från produktion, förädling, export och/eller konsumtion av fossila bränslen och som har svårigheter att ställa om till förnyelsebar energi.

Ryssland står för 17,4 procent av de globala utsläppen av växthusgaser och är en stor exportör av fossila bränslen. År 2006 låg Rysslands ekonomiska tillväxt på 6,7 procent och utsläppen av växthusgaser ökade med 2,6 procent. Den ekonomiska tillväxten har understötts av de höga inkomsterna Ryssland fått från sin oljeexport. Före detta president Putin satte år 2000 upp målet att dubbla landets BNP till år 2010. Det målet kan stå i konflikt med åtgärder för att minska utsläpp av fossila bränslen.

Konsumtionen av elektricitet ökar stadigt som en effekt av att levnadsstandarden ökar i landet. Eftersom energialstring redan sker efter full kapacitet har den ökande efterfrågan av elektricitet lett till att gamla ineffektiva elektricitetsgeneratorer som stängdes ner i början av 1990-talet tagits i bruk igen. Dessa generatorer drivs av kol. Kol förväntas i jämförelse med gas och olja ligga lägre i pris. Den ryska regeringen förespråkar en storskalig övergång för inhemsk användning från gas till kol i syfte att kunna maximera exporten av gas. För att rättfärdiga beslutet om en återgång till kolanvändning anser ryska experter att landet ska tillåtas öka sina utsläpp efter 2012 för att ha möjlighet att utvecklas ekonomisk och socialt.

Hemmaopinionen angående klimatfrågan kan tolkas som negativ då 45 procent inte vill spendera landets tillgångar på att minska utsläppen av växthusgaser medan 28 procent tycker att begränsade tillgångar ska användas för att mildra den globala uppvärmningen.

Avskogning

“Are we ready to support Denmark’s efforts in the post-Kyoto period? We are ready to do this. But there are two conditions: all countries must sign it. And Russia will insist that capacity of its forests for absorbing carbon dioxide must be taken into account.”

Prime Minister Vladimir Putin (November 2, 2009).

Avskogning är för Ryssland en av de stora hjärtefrågorna i förhandlingarna om ett framtida klimatavtal. De ryska skogsreserverna måste erkännas som fullvärdig kolsänka. Kyotoprotokollets erkännande av skog som kolsänka anses av Ryssland som otillräckligt.

Anpassning

Klimatförändringen anses inte vara ett akut problem i Ryssland. Många ryska forskare och forskare inom IPCC anser att Ryssland med sitt kalla klimat är ett land som faktiskt kan gynnas av en ökad medeltemperatur. Positiva konsekvenser vid en temperaturhöjning upp till 2 eller 3° C kan vara större jordbruksavkastning, lägre dödlighet i vinterrelaterade sjukdomar, lägre uppvärmningskostnader och ett potentiellt uppsving för turism.

Bland de negativa konsekvenserna av en högre medeltemperatur är en betydande ökning av skador på byggnader och vägar i de delar av Ryssland som idag är byggda på permafrost samt en minskad biologisk mångfald. En ytterligare negativ konsekvens är fler och längre torrperioder vilket för med sig minskade skördar som kan leda till regionala motsättningar i ett redan splittrat land. Effekterna av klimatförändringen på Rysslands ekosystem är bland annat att tundran gradvis minskar. Skogstätet kommer att vandra norrut och förflytta tundran mot den arktiska kusten.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Att projekt inom flexibla mekanismer såsom *Clean Development Mechanism*, CDM, och *Joint Implementation*, JI, främst gått till utvecklingsländer har av Ryssland setts som orättvist. Ryssland anser sig också behöva tekniskt stöd och investeringar.

Allianser

Ryssland ingår tillsammans med bland andra Ukraina, Japan, Nya Zeeland, Australien, Kanada, Norge, Island och USA i den så kallade Paraplygruppen. De har vissa gemensamma ståndpunkter men agerar ändå i enlighet med den egna nationens målsättning. Ryssland kan alltså inte räkna med automatiskt stöd ifrån Paraplygruppen.

Rollprofil/karaktär

Som rysk delegat har du en relativt avslappnad inställning till klimatförhandlingarna. Du vet att ditt land inte bara kommer att missgynnas utan också gynnas av den temperaturhöjning som följer utsläppen av växthusgaser. Dessutom är Ryssland en stor exportör av fossila bränslen. Du följer klimatförhandlingarna men vill helst inte binda landet till några framtida krävande åtaganden om utsläppsminskningar.

Källa:

Climate Change Russia Country Paper by Renat Perelet, Serguey Pegov, Mikhail Yulkin, Human Development Report Office OCCASIONAL PAPER, 0712.

Russia and the post-2012 climate regime: *Foreign rather than environmental policy*, Dr. Anna Korppoo, BRIEFINGPAPER23, 24 November 2008, FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS.

Towards a new climate regime? The key players gearing up for Copenhagen, Dr. Anna Korppoo et al, WORKINGPAPERS60, 1 December 2009, FINNISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS.

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

CLIMATE JUSTICE NOW

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Climate Justice Now är ett löst sammansatt nätverk med organisationer och rörelser från hela världen. Nätverket domineras av organisationer baserade i utvecklingsländer. *Climate Justice Now* kämpar för jämställdhet och social och ekologisk rättvisa.

Bakgrund

Klimatförändringen är ett faktum och har redan idag negativ inverkan på människors liv, särskilt på kvinnors, ursprungsbefolkningars, småbönders och marginaliserade och fattiga människors liv. *Climate Justice Now* menar att klimatförändringen kräver handling på global nivå och att det är industriländerna som har det historiska ansvaret för huvuddelen av utsläppen av växthusgaser de senaste 250 åren. Billig energi i form av olja, kol och gas har varit kraften bakom industriländernas industrialisering och ekonomiska tillväxt. Fattiga människor har fått ta konsekvenserna av industriländernas själviska handlande. Utvinning av fossila bränslen, transporter och produktion, som är motorn bakom deras ekonomiska tillväxt, har orsakat stora utsläpp av växthusgaser som har lett till ett varmare klimat som i sin tur för med sig en rad negativa effekter. Effekter som till exempel brist på mat och risk för att hela önationer, som exempelvis Maldiverna och Samoa, utplånas är nu ett faktum.

USA, Kanada och Australien släppte 2005 ut omkring 20 ton koldioxid per person och år, Kina 4 ton (vilket också är genomsnittet för hela världen), Indien mindre än två ton och många andra utvecklingsländer långt under ett ton per person. En svensk släpper i genomsnitt ut 5,6 ton per person och år.

Climate Justice Now menar att mänskliga värden och solidaritet måste prioriteras före vinstintressen.

Utsläppsminskningar och anpassning

Climate Justice Now menar att industriländerna i klimatförhandlingarna har ställt orimliga och orättfärdiga krav på regeringar i utvecklingsländerna. Samtidigt har de själva inte levt upp till Kyotoprotokollets bindande och moraliska åtagande om utsläppsminskningar. De har heller inte ställt upp med stöd till utvecklingsländernas åtaganden om att minska utsläppen och att anpassa samhällena till klimatförändringen.

Flera industriländer menar att de inte vill binda sig till alltför stora åtaganden innan utvecklingsländerna också förbundet sig till åtaganden om utsläppsminskningar – särskilt industrialiserade utvecklingsländer som Kina, Indien och Brasilien.

Climate Justice Now är kritiska till regeringar i industriländer, finansiella institutioner som Världsbanken och WTO och multinationella företag som förespråkar klimatåtgärder som bygger på ökad frihandel och privatiseringar. Nätverket betonar problemen med åtgärder som handel med utsläppsrätter och Kyotoprotokollets flexibla mekanismer som till exempel *Clean Development Mechanism*, CDM.

De flexibla mekanismerna ger industriländerna möjlighet att uppfylla en del av sina klimatåtaganden i andra länder istället för på hemmaplan. Eftersom effekten på klimatet blir densamma oavsett var på jorden utsläppen minskar, kan länderna använda sig av flexibla mekanismer som ett komplement till att minska de inhemska utsläppen. *Climate Justice Now* menar att industriländerna borde ta ett större ansvar för att minska sina utsläpp på hemmaplan även om det är mer kostsamt.

Möjligheterna för industriländerna att investera i utsläppsbegränsningar i utvecklingsländerna ska också stödja en hållbar utveckling i dessa länder. *Climate Justice Now* menar att industriländernas investeringar inte leder till hållbar utveckling i utvecklingsländerna och att investeringar inte kommer de fattigaste länderna till godo. Det är framför allt stora ekonomier som Kina, Indien och Brasilien som har kunnat attrahera investeringar i projekt på det sättet.

Nätverket har en negativ inställning till biobränslen som klimatåtgärd eftersom produktionen sker på bekostnad av odling för matförsörjning. Ett exempel är den så kallade Tortilliakrisen i Mexiko då majspriserna sköt i höjden på grund av efterfrågan på majs från etanolindustrin.

Climate Justice Now förespråkar åtgärder som innefattar:

- Ett stopp av utvinning av fossila bränslen för att istället investera i energieffektiv, säker och ren förnyelsebar energi. Arbetet ska ledas av lokalsamhället.
- En radikal minskning av miljöfarlig konsumtion, först och främst i industriländerna men också bland de rika i utvecklingsländerna.
- Omfattande ekonomiska överföringar från industriländerna till utvecklingsländerna. Överföringarna ska ses som en återbetalning av industriländernas klimatskuld till utvecklingsländerna och en balansering av industriländernas historiska och nutida politiska och ekonomiska dominans i utvecklingsländerna.
- Finansiering av anpassningsåtgärder och åtgärder för minskade utsläpp av växthusgaser i utvecklingsländerna. Åtgärderna ska finansieras av de medel som idag används för militära ändamål, innovativa finansieringskällor och skuldavskrivning.
- Respekt för ursprungsbefolkningars rättigheter och rätt till självständighet. Självständighet och rätten att bestämma över naturresurser som skog, mark och vatten måste stärkas och bevaras.
- En utveckling av hållbara metoder för familjejordbruk och tryggad livsmedelsförsörjning.

Allianser

Climate Justice Now driver sin kamp för jämställdhet och social och ekologisk rättvisa, inte bara i klimatkussioner i FN-sammanhang, utan också på gatorna. Det globala klimatarbetet måste ha stöd underifrån. *Climate Justice Now* menar att det är nödvändigt att skapa en rörelse med stor mångfald – lokalt och globalt för en bättre värld. *Climate Justice Now* välkomnar alla människor och organisationer som har liknande målsättningar och vilja att göra snabba och radikala förändringar som leder deras kamp vidare.

Nätverket stöttar utvecklingsländer som är i stort behov av anpassning och som saknar egna resurser och som oskyldigt drabbas av de negativa effekterna av klimatförändringen.

Rollprofil/karaktär

Du är övertygad om att industriländerna är ansvariga för klimatförändringen och att det därmed är deras ansvar att finansiera klimatanpassning och åtgärder för minskade utsläpp av växthusgaser. Du förespråkar åtgärder som leder till jämlikhet och social och ekologisk rättvisa. Du påpekar gärna och ofta den historiska och nutida orättvisan mellan industriländer och utvecklingsländer samt det orättvisa faktum att klimatförändringen slår hårdast mot dem som minst bidrar till klimatförändringen. Du för talan för kvinnor, barn, ursprungsbefolkningar, småbönder och marginaliserade och fattiga människor som redan är drabbade och som kommer att drabbas i framtiden. Som representant för *Climate Justice Now* uppmanar du till snabba och radikala åtgärder. Du vill samla människor runt om i världen och mobilisera kraft för att genomföra radikala aktioner för att få fram ditt budskap. Du vill angripa de verkliga orsakerna bakom klimatförändringen och peka ut de som är ansvariga. Du är inte rädd för att göra väsen av dig. Du tillhör dock ingen stat och får alltså inte uttala dig under klimatförhandlingarna.

Källa:

www.carbontradewatch.org/index.php?option=com_content&task=view&id=227&Itemid=95
www.carbontradewatch.org/index.php?option=com_content&task=view&id=211&Itemid=95

Tips för fördjupning

Den globala klimatrörelsen:

- Friends of the Earth International, www.foei.org
- Climate Action Network (CAN), www.climatenetwork.org
- Third World Network (TWN), www.twinside.org.sg

Lär dig mer om vilka du kan ingå i allianser med.

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Plan Sverige

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Plan är en internationell barnrättsorganisation som arbetar för och tillsammans med de mest utsatta barnen i världen. Plan bildades 1937 och finns i 66 länder. Plans rättighets- och utvecklingsarbete utgår från FN:s barnkonvention och dess fyra grundprinciper:

- Artikel 2 – Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3 – Barnens bästa ska alltid komma i främsta rummet.
- Artikel 6 – Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas.
- Artikel 12 – Barnet har rätt att uttrycka sin mening i alla frågor som berör barnet.

Målgruppen för Plans verksamhet är barn enligt Barnkonventionens definition, det vill säga barn upp till 18 år. Plan stödjer rättighets- och utvecklingsarbete i fattiga områden där barn redan idag påverkas av de negativa effekterna av klimatförändringen. Plan Sverige stödjer ibland barnrepresentanter så att de kan delta på klimatförhandlingarna. Barnen representerar i dessa fall inte Plan utan de har en egen agenda och driver sina egna frågor. Plan Sveriges roll är att stödja dem att få kontakt med de politiker och tjänstemän som de vill föra fram sina åsikter till samt i att nå ut med sina budskap till media.

Din roll som representant för Plan Sverige är att i samtliga frågor referera till barns rättigheter enligt Barnkonventionen. Barn har rätt att leva och bo i en god miljö med allt vad det innebär: att kunna gå i skolan, att få ha en god hälsa och levnadsförhållanden och att växa upp i säkerhet. Detta är inte endast moraliska påståenden utan är reglerat i Barnkonventionen. Plan Sverige menar att världens stater har ett gemensamt ansvar att säkerställa att dagens, såväl som framtidens, generationer får sina rättigheter tillgodosedda i alla sammanhang och då även i relation till de effekter som klimatförändringen medför.

Bakgrund

Forskning från IPCC visar att fattiga länder kommer att drabbas oproportionerligt hårt trots att de bidragit minst till klimatförändringen. Det finns olika anledningar till att fattiga länder är extra sårbara för klimatförändringens effekter. Det kan bero på begränsade ekonomiska resurser eller att landets ekonomi till stor del är beroende av naturresurser. Många människor tvingas utnyttja naturresurserna på ett sätt som skadar miljön, till exempel avverka skog för att få mer jordbruksmark eller ved till värme och matlagning. Skogsavverkningen leder i sin tur till erosion och minskade skogsarealer som binder koldioxid. Det kan också bero på bristande resurser för och kunskaper i katastrofhantering. Erfarenheterna från både forskning och Plans stöd till riskreducerings- och klimatanpassningsarbete visar att det är just barnen i de fattigaste länderna som redan idag drabbas värst av de negativa effekterna av klimatförändringen. Studier visar också att barn ofta känner till lokalsamhället bättre än vuxna och att, när de får komma till tals i beslut som rör lokala riskreducerings- och klimatanpassningsprogram, bidrar med värdefulla perspektiv och kompetens.

Viktiga ståndpunkter

För vissa aktörer är klimatförändringen synonym endast med den ökade koncentrationen av växthusgaser i atmosfären. Plan Sverige fokuserar på att lyfta fram att de geofysiska följderna av klimatförändringen såsom ökade havsnivåer, torka och variationen i temperatur och nederbörd har en stark mänsklig dimension. För Plan Sverige är klimatfrågan en mänsklig rättighetsfråga. De negativa effekterna av klimatförändringen kan förstärka de redan djupa orättvisorna både mellan och inom länder. Det är de fattigaste och mest utsatta befolkningsgrupperna som har minst möjlighet att bygga motståndskraft mot effekterna av klimatförändringen. Barn är särskilt utsatta och när exempelvis en klimatrelaterad naturkatastrof inträffar kan effekterna av den medföra att barns rättigheter kränks – tillgången till utbildning kan begränsas och barnens möjlighet att få tillräckligt med mat kan äventyras. Det är också de små barnen som löper störst risk att smittas av sjukdomar såsom malaria, hepatit, astma och denguefeber.

De rättigheter i Barnkonventionen som riskeras att kränkas till följd av de negativa effekterna av klimatförändringen och i samband med hur man responderar på dessa är:

- Artiklarna 6 och 24 om barns överlevnad och barns hälsa.
- Artikel 28 om utbildning och jämlikhet.
- Artiklarna 22 och 38 om nödsituationer och barns säkerhet.
- Artikel 12 om barns rättighet att delta.

Barn som grupp är i behov av både ekonomiskt stöd och av politiskt utrymme och deltagande för att ha möjlighet att höja sin kapacitet när det gäller att anpassa sin vardag till effekterna av klimatförändringen. Detta är viktigt inte minst för att förhindra att klimatförändringen äventyrar deras mänskliga rättigheter. Plan Sverige menar att barn inte är offer utan kompetenta personer som om de får delta i beslut som rör klimatrelaterade frågor kan bidra med värdefulla perspektiv och kompetens.

Plan Sveriges icke förhandlingsbara ståndpunkter är:

- Alla stater ska, enligt Barnkonventionen, verka för barns rätt att delta i beslut som rör dem genom att bjuda in barn att medverka som reella aktörer i dialogen om klimatrelaterade frågor på lokal, nationell och internationell nivå.
- Det är staternas ansvar att utbilda sin befolkning och sina beslutsfattare i klimatrelaterade frågor. Plan verkar därför för att alla stater ska satsa på grundskoleutbildning kring klimatfrågan generellt och barns rättigheter i relation till klimatfrågan specifikt.

Utsläppsminskningar

Plan Sverige menar att klimatförändringen är ett globalt gränsöverskridande problem som kräver gemensamma globala åtaganden. Organisationen förespråkar därför en klimatöverenskommelse där alla länder medverkar till utsläppsminskningar. Plan Sverige tycker att *Greenhouse Development Rights*, GDR, är ett intressant ramverk för rättvis ansvarsfördelning när det gäller utsläppsminskningar mellan rika och fattiga länder. Ramverket innebär att man kan räkna ut länders ansvar för utsläpp av växthusgaser och kombinerar det med länders olika förmåga att minska sina utsläpp. Resultatet blir att man skapar en rättvis fördelning när det gäller utsläppsminskningar mellan i-länder och u-länder utifrån deras kapacitet och låter fattiga länder utvecklas ekonomiskt samtidigt som utsläppen av växthusgaser minskar globalt.

Kyotoprotokollet ger, med hjälp av så kallade flexibla mekanismer, i-länderna möjlighet att uppfylla en del av sina klimatåtaganden i andra länder istället för på hemmaplan. Länderna får använda sig av flexibla mekanismer som ett komplement till att minska de inhemska utsläppen. Tanken

med flexibla mekanismer är att insatserna för att minska utsläppen ska kunna utföras där det är billigast. Plan Sverige har ingen uttalande åsikt i frågan om flexibla mekanismer. Organisationens grundinställning är dock att i-länderna inte enbart ska få använda flexibla mekanismer för att minska sina utsläpp utan att fokus bör ligga på att minska utsläppen på hemmaplan.

Anpassning

Plan Sverige driver linjen att internationellt stöd för att kunna klimatanpassa sårbara samhällen är nödvändigt. Det behövs en ny försäkringsstruktur som kan bära kostnaderna vid återuppbyggnaden av samhällen som utsätts för extrema väderförhållanden och andra klimatrelaterade effekter. Plan Sverige stödjer också AOSIS och Samoa gällande att Anpassningsfonden ska kunna användas för att förebygga och förbereda samhället inför kommande klimatrelaterade katastrofer. Plan Sverige driver att särskilda medel ur Anpassningsfonden ska öronmärkas för barns och ungas egna lokala klimatanpassningsprogram som drivs inom skolundervisningen, fritidsklubbar och barn- och ungdomsorganisationer.

Ansvarsfrågan

Plan Sverige menar att fattiga människor i allmänhet och barn i synnerhet redan drabbas värst av de negativa effekterna av klimatförändringen och kommer att drabbas ännu värre i framtiden. Plan Sverige påpekar gärna och ofta det orättvisa faktum att klimatförändringen slår allra hårdast mot barnen, de som minst bidrar till problemet.

Rollprofil/karaktär

Som företrädare för Plan Sverige tillhör du ingen stat och får alltså inte uttala dig under klimatförhandlingarna. Din spelarena är framför allt innan, under och efter klimatmötet då du skapar allianser, driver argument och på andra sätt lobbar för att föra fram organisationens förslag. Det gäller att skapa aktörer för samarbete som kan föra fram dina argument. Detta kan exempelvis göras genom samarbete med media. För att lyckas måste du vara aktiv och ständigt söka nya samarbeten samt vara en god lyssnare. Representanter från Plan Sverige framför sakliga argument, baserade erfarenheter från Plan Sveriges samarbetspartners i utvecklingsländer samt forskning.

Allianser

Troliga samarbetspartners är stater och organisationer som likt Plan jobbar med och för grupper i fattiga länder som påverkas hårt av de negativa effekterna av klimatförändringen. Exempel på sådana är Samoa/AOSIS och Uganda och organisationerna *Climate Justice Now* och Naturskyddsföreningen.

Förutom att föra dialog med tjänstemän och beslutsfattare är Plan Sveriges roll att skapa en mötesplats där barn och unga under 18 år kan få föra fram sina åsikter till beslutsfattarna både innan och under klimatförhandlingar. Under förhandlingarna är det också troligt att Plan Sverige gör spektakulära och färgstarka utspel för att påminna beslutsfattarna om att det är barnens välbefinnande de förhandlar om. Att bjuda in till pressträffar och gå på andras pressträffar och ställa frågor är en viktig metod för Plan Sverige när det gäller att sprida sitt budskap och skapa opinion för sina ståndpunkter.

Mindre troliga samarbetspartners för Plan Sverige är stater som inte har ratificerat Barnkonventionen (Somalia och USA). Man ska dock inte underskatta USA:s nya administration. Det är värt att prata med USA:s delegation för att se om ni har några gemensamma ståndpunkter.

Tips för fördjupning

Plan Sveriges tidning Barnens Framtid: temanummer om klimat och miljö.
www.plansverige.org/barnochklimat

Rapporter från Children in a Changing Climate.
www.childreninachangingclimate.org/_publications.html

UNICEF:s rapport: *Climate Change and Children*.
www.unicef.org/publications/files/Climate_Change_and_Children.pdf

UNICEF:s rapport: *Our climate, our children, our responsibility - The implications of climate change for the world's children*.
www.unicef.org.uk/campaigns/publications/pdf/climate-change.pdf

Plan Sveriges hemsida⁶.
www.plansverige.org

Hemsidan för plattformen *Children in a Changing Climate* där Plan ingår.
www.childreninachangingclimate.org

Information om GDR – Stockholm Environment Institute.
www.sei.se/web-resources/greenhouse-development-rights-gdrs.html

Plan Sveriges kanal på YouTube.
www.youtube.com/user/plansverige

Plan Internationals kanal på YouTube.
www.youtube.com/user/planinternationaltv

6 Här hittar ni information om Barnkonventionen och Plans projekt "Barns rättigheter i ett förändrat klimat".

Naturskyddsföreningen

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

År 2009 fyllde Naturskyddsföreningen 100 år. Grunden för den ideella föreningens arbete är – och har alltid varit – kärleken till naturen, engagemanget för en bra miljö och en envis tro på att samhället är möjligt att förändra.

Viktiga ståndpunkter

Den viktigaste målsättningen för Naturskyddsföreningen är ett bindande åtagande om utsläppsminskningar till år 2020 för industriländerna. Naturskyddsföreningen anser att i ett sådant åtagande bör industriländerna minska sina utsläpp av växthusgaser nationellt med åtminstone 40 procent till år 2020 i förhållande till 1990 års nivå. Det är inte uteslutet att målsättningen bör höjas i takt med att ny forskning från till exempel *Stockholm Environment Institute*, SEI, publiceras. Målsättningen för år 2020 kan behöva kompletteras med bindande åtaganden också på kortare sikt, till exempel perioder om fem år. Åtagandet för år 2020 bör också kompletteras med ett långsiktigt mål om en global utsläppsminskning på 90 procent nationellt i industriländerna till år 2050 för att underlätta för framtida investeringar för till exempel industrisektorn. Naturskyddsföreningen anser att UNFCCC måste sträva mot att industriländernas klimatarbete står på två ben, att man antar egna utsläppsminskningar och ger stöd till klimatarbete i utvecklingsländer.

Klimatarbete i industriländerna ska enligt Naturskyddsföreningen:

- Innehålla bindande nationella utsläppsminskningar till år 2020.
- Ge stöd till klimatåtgärder i utvecklingsländer.
- Inleda adekvat finansierade teknologisamarbeten med utvecklingsländer.
- Ge finansiellt stöd för anpassning till klimatförändringen till utvecklingsländer.
- Finansiellt och på andra sätt stödja en förhindrad avskogning i tropikerna.
- Fördela utsläppsutrymmet lika mellan jordens invånare. Målet bör vara att globalt nå en utsläppsnivå på högst drygt ett halvt ton per person och år till 2050.

Bakgrund

Många politiker och näringslivsintressenter fokuserar på de åtgärder utvecklingsländerna måste ta. I Naturskyddsföreningens ögon begär EU, USA och många andra mer av utvecklingsländerna än vad som kan anses vara rättvist – ur ett historiskt utsläppsperspektiv, ur ett per capita-perspektiv, med hänsyn till rätten att utvecklas samt med tanke på vem som har förmågan att betala för att ”fixa klimatet” tillräckligt snabbt och effektivt. Naturskyddsföreningen anser att de länder som ratificerat Kyotoprotokollet (Annex 1-länder) först måste ta ledningen och visa resultat från åtaganden av idag angående utsläppsminskningar, finansiellt och tekniskt stöd för utvecklingsländerna samt binda sig för mer ambitiösa utsläppsmål för perioden efter 2012. Först därefter finns det anledning att argumentera för bindande åtaganden för utvecklingsländerna.

Ramverket för perioden efter 2012 måste reflektera att industriländerna verkligen tar sitt ansvar angående utsläppsminskningarna av växthusgaser. Naturskyddsföreningen anser att utvecklingsländerna kan ha sin topp för utsläpp av växthusgaser till senast år 2015 och att utvecklingsländerna kommer att behöva ett stort stöd för att nå sina utsläppstoppar något år senare.

Naturskyddsföreningen anser att det finns ett behov av att granska målsättningarna för växthusgaskoncentrationerna i atmosfären för EU och internationellt, och också ompröva EU:s klimatmål för år 2020 och 2050. Naturskyddsföreningen anser att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären inte får överstiga 400 ppm koldioxidekvivalenter. Innan industrialismens framfart var koncentrationen av växthusgaser i atmosfären 280 ppm koldioxidekvivalenter. Stockholm Environment Institute, SEI, och annan forskning gör bedömningen att koldioxidkoncentrationen inte bör överstiga mer än 350 ppm koldioxidekvivalenter – i kombination med oansenliga nivåer på andra växthusgaser såsom metangas och kväveoxider. Rekommendationen från *Vetenskapliga rådet för klimatförändringar* till den svenska regeringen är att 400 ppm koldioxidekvivalenter i atmosfären ska vara målsättningen (källa: www.regeringen.se/content/1/c6/08/69/66/fd457e80.pdf).

Utsläppsminskningar

Bali Action Plan, resultatet av klimatförhandlingarna inom ramen för UNFCCC på Bali, är en delad vision för långsiktiga gemensamma klimatåtgärder. Den innehåller långsiktiga globala mål för utsläppsminskningar för att stabilisera koncentrationen av växthusgaser i atmosfären på en nivå som förhindrar farlig mänsklig påverkan på klimatet. Naturskyddsföreningen applåderar att EU redan 1996 införde ett långsiktigt mål om att begränsa jordens medeltemperatur till att inte stiga mer än 2°C över förindustriell nivå. IPCC beskriver att de globala utsläppen bör minska med 50-85 procent. För att nå minsta möjliga effekter av klimatförändringen måste vi sikta mot den största utsläppsminskningen IPCC rekommenderar. Ny forskning från SEI, NASA med flera visar att de globala utsläppen av växthusgaser kan behöva minskas med så mycket som 100 procent till år 2050. Naturskyddsföreningen anser att klimatdebatten skulle bli mer påtaglig om EU eller världen sätter en global per capita-målsättning som visar att utsläppen år 2050 är maximalt ett ton per capita. Om världsbefolkningen år 2050 är 9 miljarder människor betyder en minskning av utsläppen av växthusgaser på 90 procent i förhållande till 1990 års nivå ett utsläpp på 0,44 ton växthusgaser per capita.

Naturskyddsföreningen anser att den låga ambitionsnivån för EU:s egna åtgärder för att komma till rätta med klimatproblemen innebär att det blir dyrare för EU på sikt. EU:s har nu ett mål att minska utsläppen med 20 eller 30 procent inom ramen för ett globalt avtal. Forskning visar att en 40-procentig minskning nationellt inom EU till år 2020 behövs för att mildra klimatförändringens effekter. EU:s mål är att inte behöva genomföra alla utsläppsminskningar inom EU. EU vill att mellan 50-75 procent av medlemsländernas utsläppsminskningar får genomföras via åtgärder i utvecklingsländer. Den låga ambitionsnivån för utsläppsminskningar som idag finns inom EU får konsekvensen att omställningen till en mer klimatsmart ekonomi inom EU-länderna avstannar. Detta försämrar EU:s konkurrenskraft på sikt och förvärrar klimatkrisen som därmed ökar kostnaderna. Tidiga åtgärder är betydligt mer kostnadseffektiva än att skjuta upp dem visar *Sternrapporten* tydligt.

Naturskyddsföreningen anser att den gemensamma visionen från klimatförhandlingarna på Bali bör klarlägga när den globala toppen för utsläpp av växthusgaser ska infalla.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Naturskyddsföreningen är djupt oroad över avsaknaden av en policy på både EU-nivå och nationell nivå i EU-länder för att ge stöd för utveckling, teknologi och mildring av klimatförändringen för utvecklingsländerna. En positiv utveckling inom klimatpolitiken är att EU-parlamentet arbetar för att stärka Europakommissionens svaga Klimat och Energipaket som syftar till att stödja utvecklingsländer. Naturskyddsföreningen anser att teknologisamarbete är en mycket större fråga än *Clean Development Mechanism*, CDM. Naturskyddsföreningen tycker att många har en överdriven tro på vad CDM kommer att åstadkomma i form av teknologiöverföring, effektivisering, hållbar utveckling och minskning i utsläpp av växthusgaser. Alltför många CDM-projekt medför inte några riktiga utsläppsminskningar (de är inte additionella) utan skulle ha genomförts i alla fall. Så många som 20 procent av nära hundra CDM-projekt som analyserats av det tyska Öko-Institute ger inga utsläppsminskningar (källa: www.oeko.de).

Naturskyddsföreningen anser att det behövs höga anslag till forskning om effekter av klimatförändringen och strategier för att minska samhällets fossilenergiintensiva produktions- och konsumtionsmönster.

Allianser

Alla som vill åt samma håll som Naturskyddsföreningen – alltså även oväntade allianser. En viktig uppgift för Naturskyddsföreningen är att påverka svenska beslutsfattare som i sin tur kan påverka EU:s klimatpolitik.

Rollprofil/karaktär

Som företrädare för Naturskyddsföreningen tillhör du ingen stat och får alltså inte uttala dig under klimatförhandlingarna. Din spelarena är framför allt innan, under och efter klimatmötet då du skapar allianser, lyfter fram argument och på andra sätt lobbar för att föra fram dina förslag. Det gäller att skapa aktörer för samarbete som kan föra fram dina argument. För att lyckas måste du vara mycket flexibel, ständigt söka nya och oväntade samarbeten och vara en god lyssnare. Representanter från Naturskyddsföreningen framför sakliga och lösningsorienterade argument, baserade på vetenskap.

Källa: www.naturskyddsforeningen.se/klimat

Tips för fördjupning

Lär dig mer om vilka stater du kan ingå i allianser med.

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Vattenfall/ICC

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Klimatförändringen är ett globalt problem som behöver en global lösning. *The International Chamber of Commerce*, ICC, är ett nätverk med representanter från företag inom alla sektorer i alla delar av världen. Innan beslut om en viss ståndpunkt fattas, träffas företagen runt om i världen i ICC:s lokala så kallade nationalkommittéer för att diskutera ICC:s positioner i olika frågor. Svenska Vattenfall och nederländska Nuon bildar sedan februari 2009 ett ledande europeiskt energibolag. Genom gemensamma investeringsprogram hoppas företaget påskynda övergången till klimatneutral drift till år 2050. Vattenfall är medlem i nätverket ICC.

Viktiga ståndpunkter

ICC anser att klimatförändringen är en av de stora utmaningarna för vår tid. Ett klimatavtal måste slutas i ett sammanhang av ökande energibehov, ökande produktion av energi och strävan efter att nå hållbar utveckling och ekonomisk tillväxt för alla. ICC anser att ett klimatavtal med syfte att träda i kraft från år 2012, då Kyotoprotokollet löper ut, ska maximera och möjliggöra deltagande för företag. Företag är inte inkluderade i nu gällande avtal. Ett regelverk för tiden efter 2012 bör till exempel återspegla följande åtgärder:

- Involvera alla nationer och andra intressenter. För att bibehålla konkurrens på lika villkor är det viktigt att alla stora utsläppsländer gör åtaganden. Avtalet bör innehålla klara och långsiktiga regler för att underlätta för företagen att fatta rätt beslut när de gör investeringar.
- Möjliggöra för företag att bidra till att motverka klimatförändringen genom sina olika verksamheter. För att underlätta för företagen att arbeta i rätt riktning, bör företag i ett land där det redan finns långtgående miljökrav (t.ex. Sverige) kunna tillgodoräkna sig utsläppsminskningar som görs genom investeringar i utvecklingsländer. På det sättet görs utsläppsminskningarna där det behövs som mest och där det är som mest effektivt. "Motståndarna" menar att företagen smiter från sitt ansvar genom att göra utsläppsminskningar i andra länder istället för sin egen verksamhet.
- Tillhandahålla lämpligt ramverk för att förbättra utvecklingen och användningen av teknik för att bekämpa klimatförändringen. För att företagen ska stimuleras att utveckla ny teknik måste det finnas ett bra skydd för företagens uppfinningar, dvs skydd för deras så kallade "immateriella rättigheter". ICC är därför emot tvångslicensiering av klimatteknik, alltså att t.ex. utvecklingsländer gratis får del av teknik som har utvecklats av företag. ICC menar att det är nödvändigt att företagen får betalt för sina produkter för att tillförsäkra fortsatt forskning och utveckling i företagen i framtiden. Därför bör t.ex. fonder från industriländer finansiera en del av tekniköverföringen, alltså betala företagen för att de delar med sig av sin klimatteknik till länder som behöver den.
- Erkänna alla länders behov av att utveckla säkra leveranser av energi och upprätthålla ekonomisk tillväxt. Energibehovet växer ständigt i och med att jordens befolkning ökar och allt fler länder når en högre nivå av utveckling. Energi är en viktig del av välfärden. För att energiproduktionen ska räcka till alla bör man enligt ICC inte förbjuda användningen av några energikällor. Även kol och olja bör alltså kunna användas för att utvinna energi.

Bakgrund

Affärsverksamheten i världen står för cirka 80 procent av alla investeringar. Investeringar via den privata sektorns transaktioner och handel förväntas bidra stort till utsläppsminskningar av växthusgaser. För att möta utmaningen om utsläppsminskningar behöver företag förutsägbara och stabila regler för att kunna genomföra långsiktig planering och investering. Regler från UNFCCC är grundläggande för att företag ska kunna påskynda och sprida teknikforskning och långsiktiga projekt om energiförsörjning, energiinfrastruktur, energieffektivisering och skapa en mångfald av energikällor.

Jordens befolkning förväntas växa från 6,5 till 8 miljarder människor, energiförbrukningen förväntas öka med 50 procent och den ekonomiska avkastningen fördubblas inom de närmsta 25 åren. För att möta behovet av ökad energiförbrukning och en övergång från fossila bränslen till förnyelsebara bränslen krävs ett ramverk som ökar användandet av nu existerande teknologier och utvecklar nya effektiva, innovativa och långsiktiga lösningar. Dessutom måste insatser för att minska efterfrågan på energi genomföras.

Utsläppsminskningar

"Vi har som vision att vår energiproduktion ska vara koldioxidneutral 2050. Tillsammans kan vi göra underverk för miljön." Lars G Josefsson, VD och koncernchef, Vattenfall.

Vattenfall är det första större energiföretag i världen som lägger fram en plan för att göra sin elproduktion klimatneutral. Vattenfall har tidigare klagat avsikten att väsentligt minska utsläppen till 2030. Nu höjer Vattenfall ambitionen ytterligare, till att vara klimatneutrala till år 2050. Vattenfall har redan minskat sina utsläpp av växthusgaser med ca 25 %. Målsättningen är att minska utsläppen per producerad kWh med 50% till 2030, jämfört med 1990. Vattenfall driver på utvecklingen och har som ambition att ligga före konkurrenter och mer än väl uppfylla de krav som samhället ställer.

Anpassning

ICC anser att ett klimatavtal efter år 2012 bör se till att staterna integrerar anpassning i ländernas långsiktiga planering för bostäder, jordbruk, energi och annan infrastruktur. ICC anser att UNFCCC ska bistå utsatta utvecklingsländer med anpassningsåtgärder som bygger på FN:s klimatkonvention. Dessutom bör Anpassningsfonden struktureras och effektiviseras.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Vattenfall är en del av energibranschen och är därmed delansvarig för att försöka minska klimatpåverkan från el- och värmeproduktion. Vattenfall vill vara med och bidra till lösningen och driver därför ett Carbon capture and storage, CCS-projekt. Målet med projektet är att aktivt delta i utvecklingen av tekniker för att fånga in, avskilja och lagra koldioxid från koleldade kraftverk. Vattenfalls ambition är att vara med och ta fram säkra, kostnadseffektiva och genomförbara tekniker för CCS och därigenom kunna åstadkomma betydande minskningar av koldioxidutsläppen. Vattenfall siktar på att ett fullt utvecklat koncept ska finnas färdigt år 2020.

Ett framtida klimatavtal bör ge stöd till utveckling och utökning av de flexibla mekanismerna *Clean Development Mechanism*, CDM och *Joint Implementation*, JI, som möjliggör för företag att tillgodoräkna sig arbete som görs för att minska utsläppen i andra delar av världen än där företaget har sin kärnverksamhet. CDM och JI bör utvecklas för att rymma stora projekt med potential att göra betydande utsläppsminskningar men, mekanismerna borde också bli mindre byråkratiska, särskilt för mindre projekt. ICC:s uppfattning är att tekniken *Carbon Capture and Storage*, CCS, är en effektiv metod för att stabilisera atmosfäriska koncentrationer av växthusgaser.

Finansiering

Ekonomisk utveckling och sunda investeringar krävs för att företag ska stimuleras till att sätta in nödvändiga resurser för att hantera klimatförändringen. Ett klimatavtal ska ge ett ramverk för effektiv energianvändning, hållbar energi, ökad allmän medvetenhet och för att minska utsläppen av växthusgaser.

Allianser

ICC och Vattenfall nätverkar inom många intressegrupper och allianser. ICC och Vattenfall medverkar gärna vid olika formella och informella möten för att få gehör och skaffa samarbetspartners för sina teknikprojekt och riktlinjer. ICC uppmuntrar klimatinitiativ från grupper som G8 och G20, *Major Economies Forum*, MEF, *Asia-Pacific Partnership*, APP och OPEC. ICC och Vattenfall allierar sig inte gärna med grupper som kritiserar projekt som *Carbon Capture and Storage*, CCS. CCS anses av vissa grupper vara ett projekt som snarare tillåter fortsatt användning av fossila bränslen än gynnar en övergång till mer förnyelsebar energi.

Rollprofil/karaktär

Som företrädare för ICC och Vattenfall tillhör du ingen stat och får alltså inte uttala dig under klimatförhandlingarna. Din spelarena är framför allt innan, under och efter klimatmötet då du skapar allianser, lyfter fram argument och på andra sätt lobbar för att föra fram dina förslag. Det gäller att hitta aktörer för samarbete som kan föra fram dina argument. För att lyckas måste du vara mycket flexibel, ständigt söka nya och oväntade samarbeten och vara en god lyssnare.

Källa:

- Business views on a UNFCCC, post-2012 framework to address climate change for the UNFCCC, The International Chamber of Commerce, ICC. www.iccwbo.org
- Vattenfall www.vattenfall.se

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Bangladesh

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Bangladesh är ett land med rika naturtillgångar, bördiga slätter och stora kuststräckor. Trots detta placeras sig Bangladesh på listan över världens 40 fattigaste länder. Inkomstfördelningen är mycket stor. Befolkningsmängden i landet är 160 miljoner invånare och befolkningstätheten är ca 1000 människor/km²

Viktiga ståndpunkter

För Bangladesh är Klimatkonventionens princip om gemensamt men olika ansvar av största vikt. Bangladesh betonar industriländernas ansvar för de historiska utsläppen tillsammans med det faktum att industriländernas konsumtion per capita är mångfalt större än utvecklingsländernas. Bangladesh betonar också att rätten till utveckling måste respekteras i klimatförhandlingarna. Landet har inte offentliggjort några internationella mål att sträva mot vad gäller utsläppsminskningar av växthusgaser.

Bangladesh ståndpunkter inför de kommande klimatförhandlingarna är:

- Att industriländerna måste uppfylla sina åtaganden om minskade koldioxidutsläpp innan det kan bli aktuellt för utvecklingsländerna att diskutera åtaganden om utsläppsbegränsningar. Bangladesh hänvisar till de länder som inte uppfyllt sina åtaganden i enlighet med Kyotoprotokollet.
- Att alla jordens invånare har rätt till utveckling. Målet för Bangladesh är att utsläpp av växthusgaser måste vara lika utsläpp per capita i hela världen.
- Att tekniköverföring är viktigt och landet betonar vikten av internationellt forskningssamarbete och tillgång till patent.
- Att landets tjänstemän hävdar att kostnaden för anpassning till ett förändrat klimat kommer att bli mycket dyrare än beräknat.
- Bangladesh betonar att klimatförändringen är ett globalt gränsöverskridande problem och förespråkar en ny klimatöverenskommelse där alla länder medverkar till utsläppsminskningar. Delta-gande av alla länder är livsviktigt för att tillförsäkra en tillräcklig global respons.

Det är hög tid för ALLA länder att starta en ny dialog med ett mer omfattande försök till att bekämpa klimatförändringen och mot en ny överenskommelse med en bredare ansats till att minska utsläppen av växthusgaser.

Bakgrund

Bangladesh är ett utvecklingsland som ligger insprängt i den centrala delen av Asien. Landet är mycket platt och har dessutom ett geografiskt utsatt läge och är därför mycket känsligt för översvämningar under monsunsäsongen. Bangladesh är med ca 160 miljoner invånare på en yta stor som ungefär en tredjedel av Sveriges ett av världens mest tätbefolkade länder. Landet är dessutom ett av de allra fattigaste och har en mycket hög befolkningstillväxt. Ungefär 60 miljoner

av landets befolkning lever under det så kallade fattigdomsstrecket, det vill säga att de har en dagsinkomst som är mindre än två dollar per person. Eftersom en stor del av människorna i Bangladesh livnär sig genom att bruka jorden har man påverkat det naturliga landskapet i ganska stor utsträckning. Stora arealer skogsmark har avverkats för att ge plats åt åker- och betesmark.

En översvämning 1998 lade ca två tredjedelar av Bangladesh under vatten och tvingade miljoner människor att fly undan vattenmassorna, detta gav en skrämmande fingervisning om hur framtiden kan te sig. Man har beräknat att havsnivån kommer att stiga med mellan 0.09 till 0.88m mellan åren 1990 och 2100. Detta skulle innebära att en stor del av Bangladesh naturligt skulle översvämmas på grund av att landet är så låglänt som det är och kan tvinga uppemot 30 miljoner människor på flykt. CO₂-utsläppen var år 2004 0,3 ton per capita vilket kan jämföras med USA som hade 20,6 eller Sverige som hade 6,1.

Utsläppsminskningar

I de internationella klimatförhandlingar som berör framtida klimatmål har man diskuterat att industriländerna kan åta sig ett delmål på 25-40 procentiga utsläppsminskningar av växthusgaser till år 2020 och ett slutmål år 2050 på 80-95 procents minskning från 1990 års nivå. EU har fört fram idén att utvecklingsländer som grupp, till år 2020, ska begränsa sina utsläpp av växthusgaser men erkänner också vissa utvecklingsländers behov av utveckling, vilket kan innebära ökade utsläpp av växthusgaser under en period. U-länderna svarar här att det inte går att förelägga länder med så olika utsläppsnivå samma krav på minskningar. Det skulle innebära att till exempel Bangladesh låstes vid en utsläppsnivå per capita som är en procent av den i USA.

Bangladesh har hittills internationellt motsatt sig alla åtaganden om utsläpps-minskningar. Landet påpekar att många länder som åtagit sig utsläppsminskningar i enlighet med Kyotoprotokollet i motsats till att minska sina utsläpp istället ökat dem. Det har också skett en ökning av växthusgasutsläpp per capita. Bangladesh bedriver ett omfattande nationellt klimatarbete. Främst satsas pengar på att anpassa landet till en höjd havsnivå.

Bangladesh anser att bindande åtaganden för industriländerna, som historiskt sett står för de största utsläppen av växthusgaser, är nödvändiga. Länder som Bangladesh och de så kallade *Least Developed Countries*, LDC, ska inte behöva anta bindande åtaganden inom överskådlig tid på grund av ländernas historiskt sett låga utsläpp och deras rätt till utveckling.

Anpassning

Bangladesh är sårbart då klimatförändringen förväntas påverka landets ekonomiska och sociala utveckling och försvåra arbetet med fattigdomsbekämpning. Ansträngningar för att anpassa samhällen till klimatförändringen måste gå hand i hand med ansträngningar för att mildra klimatförändringen. Låglänta länder lider redan av de negativa effekterna av klimatförändringen. En höjd havsnivå tillsammans med förödande orkaner och cykloner i Karibien och Stilla havet visar de ökande effekterna av klimatförändringen och hotar att radera hela ekonomin för de hotade länderna.

Bangladesh anser att landet behöver internationellt stöd för att kunna klimatanpassa sitt sårbara samhälle. Bangladesh ber etablissemangen om hjälp för att skapa en ny försäkringsstruktur som kan bära kostnaderna vid återuppbyggnaden av samhällen som utsätts för extrema väderförhållanden och andra klimatrelaterade effekter. Bangladesh anser att en plan för finansiering av anpassningsåtgärder måste upprättas och att de finansiella medlen ska vara tillräckliga och förutsägbara för att underlätta planering. Ett förslag är att 2 procent av pengarna inom *Clean Development Mechanism*, CDM, går till Anpassningsfonden.

Bangladesh vill se Anpassningsfonden som en hjälp att förebygga och förbereda samhället för kommande klimathot. Anpassningsfonden ska innefatta:

- Finansiering för att skydda färskvattenreserver som är en mycket värdefull resurs
- Finansiering för att anpassa samhället genom nya jordbruksformer
- Nya byggnadstraditioner och skyddande av kustnära zoner

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Kyotoprotokollet ger, med hjälp av så kallade flexibla mekanismer, industriländerna möjlighet att uppfylla en del av sina klimatåtaganden i andra länder istället för på hemmaplan. Eftersom effekten på klimatet blir densamma oavsett var på jorden utsläppen minskar, kan länderna använda sig av flexibla mekanismer som ett komplement till att minska de inhemska utsläppen. Tanken med flexibla mekanismer är att insatserna för att minska utsläppen ska kunna utföras där det är billigast. Möjligheterna att investera i utsläppsbegränsningar i utvecklingsländerna ska också stödja en hållbar utveckling i dessa länder. Det är framför allt Kina, Bangladesh och Brasilien som har kunnat attrahera investeringar i projekt på det sättet.

Clean Development Mechanism, CDM, är en flexibel mekanism som innebär att aktörer i länder med utsläppsåtagande enligt Kyotoprotokollet kan genomföra utsläppsminskande åtgärder i andra länder (i allmänhet utvecklingsländer) som är anslutna till Kyotoprotokollet men som inte har några bindande åtaganden. Bangladesh anser att CDM är ett litet men viktigt steg för att skapa en marknad som i sin tur föder nyttiga finansiella initiativ för utveckling och användning av förnyelsebar energi och energieffektiva teknologier. Bangladesh stödjer G77:s förslag om inrättande av en multilateral klimatteknikfond. De betonar vikten av att snabba på tekniköverföringen av förnybar energiteknik, samt att alla länder måste underlätta för internationell handel med förnybar energiteknik. Bangladesh intresse har varit svagt för projekt inom *Carbon Capture and Storage, CCS*.

Projekt inom CCS pågår i Bangladesh idag men landet vill inte gärna vara försöksdjur för en så ny teknologi. Bangladesh har flera projekt inom ramen för CDM. Bangladesh anser att förekomsten av starka patentskyddsregler hindrar tekniköverföring och betonar vikten av internationellt forsknings- och utvecklingssamarbete på teknikområdet.

Finansiering

G77 presenterade i augusti 2008 ett förslag på en finansieringsfond. Fonden ska finansieras med medel från givarländernas BNP. Bidraget ska i enlighet med förslaget utgöra en procentsats av givarländernas BNP och ligga utanför ländernas biståndsbudgetar. Finansieringen ska till största delen inte ha krav på återbetalning. Förslaget innebär också att givarländerna inte ska få tillgodoräkna sig sitt bidrag som en del av biståndet utan fonden ska ligga utanför andra åtaganden om finansiering.

Bangladesh välkomnar de 30 miljarder dollar i klimatbistånd som industriländerna bidrar med under perioden 2010-2012 men menar att det är en alltför blygsam summa. Huvuddelen av bidraget har Japan, EU och USA lovat stå för och en del tas från redan anslagna biståndspengar. Från 2013 ska klimatbiståndet successivt trappas upp så att det 2020 uppgår till 100 miljarder dollar årligen. Många obesvarade frågor återstår kring hur det finansiella systemet för klimatbistånd ska organiseras.

Allianser

Bangladesh ingår i G77, en allians med rötter i mitten av 1960-talet då den bildades som en plattform för att föra fram utvecklingsländernas ståndpunkter inom FN. Bangladesh är en mycket aktiv medlem av G77 i klimatförhandlingarna. Andra viktiga samarbeten är G8 och G5. G8 är en sammanslutning av världens största ekonomier och G5 är en sammanslutning av de fem största växande ekonomierna (Kina, Brasilien, Indien, Sydafrika och Mexiko). Bangladesh hänvisar till uppgifter som säger att USA står för 20 procent av världens utsläpp av växthusgaser trots att landet bara representerar 5 procent av jordens befolkning. Bangladesh stödjer alla länder som ratificerat Kyoto-protokollet och som redan förbundit sig till utsläppsminskningar. Bangladesh samarbetar gärna med länder och organisationer som prioriterar miljön samt visar stor hänsyn till länders sårbarhet och olika utvecklingsgrad.

Rollprofil/karaktär

Tillhörande den bengaliska delegationen har du en av nyckelrollerna i klimatförhandlingarna. Du vet att ditt land har en mycket liten del, historiskt sett och per capita räknat, i den nu hotande klimatförändringen men riskerar enorma problem. Du är ovillig till bindande utsläppsminskningar innan industriländerna har visat på resultat. Du argumenterar med känslomässiga argument blandat med skräckscenarier inför framtiden med bl a miljoner klimatflyktingar. Delegationerna från Bangladesh är inte redo att binda sig för åtaganden om utsläppsminskningar. Däremot är de mycket villiga att förhandla om klimatsmarta lösningar som kan hjälpa landet att ställa om till mer moderna energislag som också kan bidra till en social och ekonomisk utveckling. Du som delegat har en ivrig inställning till forsknings- och utvecklingssamarbeten men en motsträvighet till att diskutera egna åtaganden om utsläppsminskningar.

Källa: hdrstats.undp.org/countries/country_fact_sheets/cty_fs_BGD.html

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate

Sydafrika

Några allmänna tips:

- Var påläst
- Ta gärna ett aliasnamn
- Var noga med klädsel och den diplomatiska etiketten
- Använd gärna humor – men alltid inom ramen för din roll
- Arbetsfördela inom delegationen så att ni blir effektiva och trivs med era roller

Sydafrika har en befolkning på 48,8 miljoner. De demokratiska valen i Sydafrika 1994 innebar slutet för apartheid. Den fredliga övergången från auktoritärt minoritetsstyre till demokrati har gjort landet till ett föredöme. Det senaste valet hölls 2009 under lugna former och med ett högt deltagande. Valet befäste Sydafrikas demokratiska kultur, trots det faktum att det är en mycket ung demokrati.

Bakgrund

Sydafrika är ett land som brottas med stora utmaningar, varav en av de största är hiv och aids. Var femte person är hivsmittad. Varje dag dör ungefär ettusen sydafrikaner i aids och flera hundra tusen nya fall av hiv tillkommer varje år. Sjukdomen hotar landets utveckling, samhällsstruktur och tillväxt. Klyftan mellan rika och fattiga är djup, arbetslösheten är hög, och det råder stora kompetensklyftor mellan den vita minoriteten och den historiskt missgynnade svarta majoriteten.

Den ojämna fördelningen av välståndet är ekonomins största problem. Många svarta lever i självhushållande jordbruk på eller under existensminimum, även om det finns en växande, köpstark svart medelklass. ANC-regeringens stora utmaning är att bekämpa massfattigdomen samtidigt som näringslivet effektiviseras för att locka nya investerare. Ojämligheten och arbetslösheten tillsammans förklarar mycket av Sydafrikas utbredda sociala missförhållanden som våldsbrottslighet, sexuella övergrepp och våld i hemmen. Dessutom är den stora andelen fattiga människor en outnyttjad resurs för landets sociala och ekonomiska utveckling.

Sydafrika är det mest industrialiserade landet i Afrika. Landet har en mycket energiintensiv produktion, främst baserad på fossila bränslen. Sydafrikas ekonomi är mer energiintensiv än några av OECD-länderna. Till skillnad från resten av Afrika är industrin med gruvbrytningen den viktigaste näringen i Sydafrika. Energipriset är också lågt vilket bidrar till att incitamentet för minskad energianvändning minskar. Sydafrikas kol är billigt att bryta och förser landet med en mycket stor del av elektricitetsbehovet. Över 90 procent av elektriciteten kommer från kol. Elektricitet exporteras också. Kärnkraft är den andra stora energikällan. Afrikas hittills enda kärnkraftverk finns i Sydafrika. Även vattenkraft används för att framställa el. Ännu saknar tre av tio sydafrikaner tillgång till elektricitet, men 1994 saknade cirka två tredjedelar av hushållen el.

Landet importerar olja för att täcka energibehovet. Vattnet överutnyttjas och räcker inte längre till alla. Vaal-floden är vattenkällan för gruv- och industriområdena i Gauteng och Fristatsprovinserna och utnyttjas maximalt. Miljöorganisationer har kritiserat ett stort vattenprojekt, där Lesothos floder ska avledas för export till Sydafrika. Det finns även andra miljöproblem. Storstadsområdets luftföroreningar är till exempel omfattande och landets unika flora och fauna är hotade. Sydafrika är världens ledande guldproducent och beräknas ha 40 procent av världens guld. De har även stora fyndigheter av såväl diamanter, kol och uran. Betydande gasfynd har gjorts och sökande efter olja pågår.

Utsläppsminskningar

Sydafrika står för de största koldioxidutsläppen (44 procent) av länderna i Afrika. Sydafrika är rankad på 11:e plats i världen när det gäller utsläpp av växthusgaser. Eftersom Sydafrika är ett utvecklingsland har de därmed inga begränsningar på sina utsläpp av växthusgaser utifrån Kyoto-protokollet. Sydafrika anser att de ska bidra till minskningen av växthusgaser men i mindre utsträckning än mer utvecklade länder. Landet anser att tekniköverföring är centralt. Sydafrika anser att det måste tillåtas att utvecklas och att begränsningar på utsläpp av växthusgaser kommer att hindra den ekonomiska tillväxten och följaktligen begränsa landets möjlighet att förbättra situationen för de fattiga i landet.

Martinius van Schalkwyk, minister för miljö och turism, säger: *“developing countries such as ourselves will be expected, and should be expected to take our fair share of responsibility and demonstrate our plans to contribute to the global response, albeit in a different way that recognises our growth imperative and our small contribution thus far to the current crises”*.

Trots att Sydafrikas regering vidtar åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser så agerar vissa departement i motsatt riktning. Exempelvis så har departementet för mineraler och energi utvecklat program som ökar användningen av kol.

När det gäller Sydafrikas långsiktiga plan på utsläppsminskningar så är prioriterade områden koldioxidskatt, kärnkraft och förnyelsebar energi och elektriska fordon (i dagsläget har dock Sydafrika endast en kärnreaktor). Sydafrika beräknar att deras utsläpp av växthusgaser kommer att öka och nå sin höjdpunkt någon gång mellan år 2025 och 2035, för att sedan minska efter år 2060.

Avskogning

En av de viktigaste åtgärderna för att minska utsläppen av växthusgaser är att öka antalet kolsänkor. Sydafrika har infört en handlingsplan där målet är säkra en hållbar förvaltning av skogen och bekämpa skogsbränder.

Anpassning

Forskning från IPCC visar att Afrikanska länder, söder om Sahara kommer att drabbas mycket hårt av klimatförändringen beroende på deras naturliga sårbarhet för klimatförändringens effekter samt att deras ekonomier har en svag förmåga till anpassning. Sydafrika har en bättre anpassningsförmåga på grund av den välutvecklade industriella sektorn men kommer trots det att drabbas av påverkan på ekosystem och samhälle. Som exempel så har landet stor vattenbrist och landet kommer även utan klimatförändringen att ha uttömt sina vattenreserver om några årtionden. Klimatförändringen kommer att förvärra vattenbristen beroende på att intensiteten och regelbundenheten i regnperioderna påverkas. Detta förväntas i sin tur även öka risken för malaria. Vissa forskare anser att risken för konflikter orsakade av vattenbrist kommer att öka. Sydafrika är också oroliga för att havsnivån ska öka. De är känsliga för översvämningar, eftersom det är ett urbaniserat land.

Majs är en viktig basvara, särskilt för de fattiga i landet. Majsproduktionen kommer att drabbas hårt av klimatförändringen. Ett torrare och varmare klimat kommer att minska majsproduktionen med 10-20 procent på 50 år. Sydafrika har ett stort behov av klimatanpassning men deras tillväxt skulle hämmas.

Teknologiutveckling, spridning och överföring

Sydafrika är mycket intresserat av teknik för förnybar energi och energi-effektivisering vilket också kan bidra till landets klimatanpassning. Sydafrika vill gärna se sig själva som en "low-carbon economy" och söker attrahera investeringar. De menar dock att detta kommer ta lång tid och de är inte beredda att bromsa tillväxten för att uppnå detta. Sydafrika ställer sig positiva till CDM och har idag ett flertal projekt. De forskar även kring CCS (*Carbon Capture and Storage*). Sydafrika ser sig själva som ett framtidsland när gäller solenergi och målet är att bli marknadsledande.

Finansiering

Sydafrika och G77 presenterade i augusti 2008 ett förslag om att skapa en finansieringsfond. Fonden ska finansieras med medel från givarländernas BNP. Finansieringen ska till största delen inte ha krav på återbetalning. Förslaget innebär också att givarländerna inte ska få tillgodoräkna sig sitt bidrag som en del av bistånd utan fonden ska ligga utanför andra åtaganden om finansiering.

Sydafrika välkomnar de 30 miljarder dollar i klimatbistånd som industriländerna bidrar med under perioden 2010-2012 men menar att det är en alltför blygsam summa. Huvuddelen av bidraget har Japan, EU och USA lovat stå för och en del tas från redan anslagna biståndspengar. Från 2013 ska klimatbiståndet successivt trappas upp så att det 2020 uppgår till 100 miljarder dollar årligen. Många obesvarade frågor återstår kring hur det finansiella systemet för klimatbistånd ska organiseras.

Allianser

Sydafrika ingår i G5 (Sydafrika, Brasilien, Indien, Kina, Mexiko), G77 och den Afrikanska gruppen. Gemensamt för LDC och Afrikanska gruppen är att de i hög grad fokuserar på anpassning, detta eftersom länderna och känsliga för klimatförändring. Indiens, Brasiliens och Sydafrikas regeringar anser sig ha liknande politiska målsättningar och menar att ett samarbete ökar deras möjligheter att bland annat påverka förhandlingarna inom Världshandelsorganisationen, WTO. En annan prioriterad fråga är ländernas strävan att få permanenta platser i ett framtida utökat säkerhetsråd i FN.

Rollprofil/karaktär

Delegaterna från Sydafrika är inte redo att binda sig för åtaganden om utsläppsminskningar. Däremot är de mycket villiga att förhandla om klimatsmarta lösningar som kan hjälpa landet att ställa om till mer moderna energislag som också kan bidra till en social och ekonomisk utveckling. De som delegat har en ivrig inställning till forsknings- och utvecklingsarbeten men en motsträvighet till att diskutera åtaganden om utsläppsminskningar.

Källor:

www.info.gov.za/speeches/2008/08072816451001.htm

www.ccs summit2009.co.za/Downloads/Hot_issues/2009.03.01_Climate_Change_Policy_Framework.pdf

Tips för fördjupning

Grundläggande kunskap om landet:

Landguiden, www.landguiden.se och Globalis, www.globalis.se

Ländernas hemsidor (sök vidare på respektive land). <http://www.un.org/en/members>

Länders öppningstal i FN:s generalförsamling 2008. www.un.org/ga/63/generaldebate